

moldavská PANORÁMA

ročník I. | I. évfolyam
november 2016 | 2016. november
číslo 2. | 2. szám
zadarmo | ingyenes

szepsi PANORÁMA

Chránime naše stromy

A fák védelmében

Staviame podzemné kontajnery

Épülnek a földalatti konténerek

Osud bytoviek na Bartalosovej ulici

A Bartalos utcai lakóházak sorsa

Vážení čitatelia!

Moldavská panoráma vám umožňuje zverejniť váš riadkový inzerát. Občianska inzercia slúži pre potreby občanov a nemá komerčný charakter.

V prípade vašej požiadavky podania inzerátu kontaktujte mediálne oddelenie mesta Moldava nad Bodvou na telefónnom čísle 0917 677 111 alebo nás navštívte osobne v Inkubátorovom dome na prvom poschodí č. dverí 219. Inzercia je spoplatnená podľa cenníka: 50 centov/slabika/číslica.

Dávame do pozornosti podnikateľom so sídlom v meste Moldava nad Bodvou jedinečnú možnosť. Prví štyria, ktorí sa obrátia na redakciu, majú možnosť bezplatnej reklamy v časopise Moldavská panoráma v nasledujúcom vydaní. Neváhajte a obráťte sa na nás. V ďalších číslach bude reklama spoplatnená podľa cenníka 100 eur za formát A6.

Požiadavky na grafické podklady:

- grafiku je potrebné pripraviť vo formáte A6 na výšku (105x148 mm)
 - dáta je možné dodať v nasledujúcich formátoch: pdf, cdr, psd, ai, eps, jpg, tiff (rozlíšenie min. 300 DPI)
- inzertné podklady prosíme dodať osobne, alebo mailom na fulop.tomas@moldava.sk

Kedves olvasóink!

A Szepsi Panoráma lakossági hirdetésre kínál lehetőséget.

A civil hirdetések a lakosságot szolgálják, nem kereskedelmi jellegűek. Abban az esetben, ha hirdetni szeretnének, lépjenek kapcsolatba a Város média osztályával a következő telefonszámon 0917 677 111 vagy látogassanak meg minket személyesen az Inkubátorház első emeletén a 219-es irodában. A hirdetés árlistája a következő: 50 cent/szótag/szám.

Szepsi székhelyű vállalkozóknak egyedi lehetőséget kínálunk.

Az első négy hirdető, akik kapcsolatba lépnek a Szepsi Panoráma szerkesztőségével díjtalanul hirdethet következő lapszámunkban. Ne habozzanak keressenek fel minket. A továbbiakban, minden A6-os nagyságú hirdetés 100 euróba fog kerülni.

Grafikai követelmények a hirdetésekhez:

- A grafikákat a következő méretben kérjük elkészíteni: függőleges A6 (105x148 mm)
- Az adatokat pdf, cdr, psd, ai, eps, jpg, tiff (min. 300 DPI felbontásban) fogadjuk el
- A hirdetéseket személyesen vagy a fulop.tomas@moldava.sk e-mail címre kérjük

Vydáva | Kiadja: Mesto Moldava nad Bodvou, Školská 2, 045 01 Moldava nad Bodvou, IČO: 00324451

Grafika, zalomenie | Grafika, tördelés: Tomáš Fülöp

Tlač | Nyomtatás: Glasfol s.r.o., www.glasfol.sk

Zodpovedný redaktor | Főszerkesztő: Mgr. Nikola Koložová

Preklad | Fordítás: Zsolt Jončev, Ágnes Csontos

Fotografie | Fényképek: Adrián Juriček, Ágnes Csontos, Tomáš Fülöp

Evidenčné číslo | Bejegyzési szám: 5397/16

ISSN 2453-871X

A szepsi polgárok érdekében a Városi Hivatalnak egy csapatként kell dolgoznia

A jó városvezetés feltétele a Városi Hivatal jó minőségben végzett munkája. Már egy év eltelt a város új vezetőségének beiktatása óta, ezért itt az ideje, hogy értékeljük munkáját. A változással elkerülhetlenné vált a személyes csere. A város új vezetősége, élén a polgármesterrel, a hivatal alapos megismerése után egy fontossági sorrendet állított fel a változtatások megoldására, amelyek hozzásegítik a Városi Hivatalt a munkaminőség javításához. Természetesen nem személycseréről van szó, hanem változásokról, amelyeket az élet hoz. Az egyik változás abban rejlik, hogy a polgároknak nem szükséges hosszú folyosókon bolyongni, hogy elintézhessék ügyeiket, hanem a hivatalos ügyek többségét már a Bartalos utcai épület földszintjén megoldhatják. A földszinten megtalálhatják a polgárok által legtöbbet látogatott irodákat – például a pénztárat, továbbá ide került áthelyezésre az iktatóosztály, a lakossági nyilvántartás, az adóügyi és illeték osztály. A jövőben a földszinten található osztályok további változáson mennek keresztül, és a tervek között szerepel olyan irodák kialakítása, ahol a lakosság a hivatalos ügyek nagy részét elintézheti. A város fokozatosan bevezeti az elektronikus ügyintézés, amelyre az alkalmazottak már aktívan készülődnek.

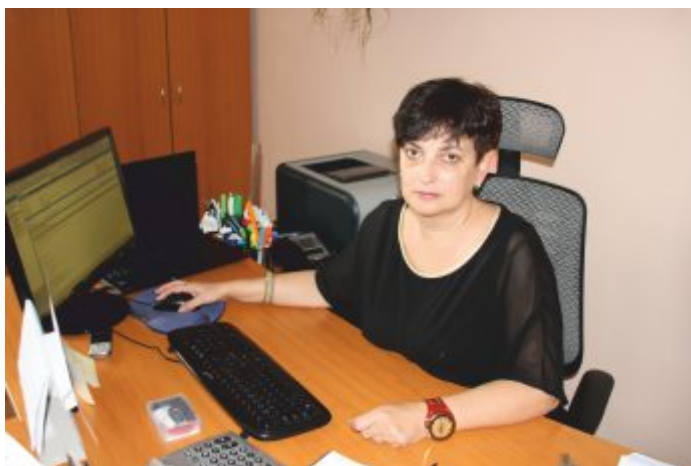
Az „adminisztrációs káosz” az alkalmazottak körében is megszűnt. Eddig a városban a szervezési rendszer nem volt kialakítva, az elavult bérrendszer nem volt összhangban a munkügyi törvénnyel. A Városi Hivatal a múltban egy ember vezetése alatt működött, az új szervezési rend alapján fokozatosan az osztályok élére vezetők kerülnek, akik felelősséggel tartoznak az adott osztály tevékenységéért. Minden újonnan alkalmazott személy pályázati eljárás útján kerül kiválasztásra, még ha szükséges is hozzátenni, hogy nagyon nehéz egy-egy területre szakembert találni. A jó személyes vezetés az alapja a város szociális politikájának is, ugyanis a városban növekszik a foglalkoztatottak száma.

A „káosz” folyamatosan mérséklődik a megkötött szerződéseket illetően is, amelyek között szerepelnek a város számára előnytelen szerződések, illetve néhány szerződés nem is található meg a hivatalban, vagy nem lett a Városi Képviselő-testület által elfogadva. A város szervezeti rendjének átláthatósága végett közbeszerzések kerülnek meghirdetésre, amelyek a város hivatalos honlapján megtalálhatóak, és ez által a szerződések odaítélése nem közvetlenül történik. Ez a tény is hozzájárult ahhoz, hogy a közpénzhez gazdaságosan és felelősségteljesen áll hozzá a hivatal. A város tartalékalapja 2014 decemberében 16.892,00 euró összeggel rendelkezett, és a jelen pillanatban csaknem 498.826,00 euróval.

A város működésében más területeken is változás történt. Az Általános Kötelező Szabályozások is módosításra kerültek az adók és illetékek tekintetében, adócsökkentésre került sor és megkezdődtek a behajtások – a lakosság és a vállalkozók tartozásait illetően. A város több mint 1 millió euró összegű tartozást tart nyilván, amelyek törlesztése a mai napig nem történt meg. A város, Szlovákiában először, lakótelepen létesülő földalatti hulladékártóló kivitelezését tervezi, jelenleg a hulladékgyűjtő pontok helyei kerülnek meghatározásra majd a lakosságot folyamatosan felszólítjuk a chipek átvételére, amelyek segítségével majd kinyithatják a hulladékgyűjtő pontokat. A változások a város tisztántartását is érintették, az idén már ötödik alkalommal történt a zöld területek kaszálása – és ezt valószínűleg pozitívan értékelte a lakosság, ugyanis ezzel kapcsolatban nem érkezett lakossági panasz. Újdonság, hogy a hétfőgőken is bevezetésre került az ügyelet, amely a város tisztaságáért felel.

Ahhoz, hogy a városban a polgárok elégedettek legyenek a város működésével, a Városi Hivatalnak egy csapatként kell dolgoznia, ahol mindenki tudja mi a feladata és ezért felelősséggel tartozik. Még ha gyakran is bírálják, de minden siker alapja a dolgozók jól elvégzett munkája.

Dr. Vranai Klára, PhD.
hivatalvezető

Mestský úrad musí pracovať ako jeden tím v prospech občana Moldavy nad Bodvou

Základným predpokladom dobrého spravovania mesta je kvalitná práca mestského úradu. Od nástupu nového vedenia mesta uplynul dobrý rok a je čas na to, aby človek bilancoval. So zmenou súviseli aj nevyhnutné zmeny v úrade. Nové vedenie mesta na čele s primátorom po vykonaní dôkladnej analýzy úradu, stanovilo poradie priorit na vykonanie zmien, ktoré majú zabezpečiť kvalitnenie práce mestského úradu. Samozrejme, nie je to žiadne „stoličkotrasenie”, ale zmeny, ktoré prináša život. Jednou zo zmien je, že občania už nemusia blúdiť chodbami, ale väčšinu vecí vybaví hneď na prízemí v budove úradu na ulici Bartalosa. Na prízemí sú teraz sústredené pracoviská, ktoré občania najviac navštevujú – sídli tu pokladňa, bola sem presunutá podateľňa, evidencia obyvateľov, oddelenie daní a poplatkov.

V budúcnosti sa prízemie bude postupne meniť, vzniknú kancelárie prvého kontaktu, kde si obyvatelia budú môcť vybaviť väčšinu vecí. Mesto postupne prechádza na elektronické vybavovanie agendy, na ktoré sa zamestnanci aktívne pripravujú.

Systém „administratívneho chaosu” bol odstránený aj v personálnej politike. V meste nebol vytvorený organizačný poriadok, platový poriadok bol zastaraný a nebol v súlade so Zákonom o práci vo verejnom záujme. Mestský úrad bol v minulosti postavený na riadení jedným človekom, novou organizačnou štruktúrou sú postupne stanovení vedúci oddelení, ktorí zodpovedajú za činnosť oddelenia. Všetky miesta novoprijatých zamestnancov sú obsadzované výberovým konaním, aj keď je potrebné dodať, že je veľmi ťažké nájsť odborníkov v tej-ktorej oblasti. Dobrá personálna politika je základom aj pre sociálnu politiku mesta, pretože sa zvyšuje zamestnanosť v meste.

„Chaos” sa postupne odstraňuje v uzavretých zmluvách, ktoré sú pre mesto nevýhodné, niektoré sa na úrade nenachádzajú, resp. neboli vo zverejnenom znení schválené mestským zastupiteľstvom. V rámci transparentnosti v spravovaní mesta, sa realizujú verejné obstarávania, ktoré sú zverejnené na webovom sídle mesta a zákazky nie sú zadávané priamo žiadnemu subjektu. Aj táto skutočnosť prispela k tomu, že sa k verejným financiám pristupuje hospodárne a zodpovedne. Na rezervnom fonde mesta bolo v decembri 2014 16.892,00 Eur, v súčasnosti je tam takmer 498.826,00 Eur.

Systém zmien sa zavádza aj do iných oblastí chodu mesta. V rámci daní a poplatkov bolo upravené VZN, kde došlo k zníženiu daní, začalo sa s vymáhaním pohľadávok – dlhov od obyvateľov aj podnikateľov. Mesto eviduje viac ako 1 milión Eur pohľadávok, ktoré doteraz neboli vymáhané. Ako prvé na Slovensku je mesto pred realizáciou výstavby podzemných kontajnerov na sídlisku, uzatvárajú sa stanovišťa kontajnerov a občania budú postupne vyzývaní na prevzatie čipov na otvorenie stanovišť. Zmeny sú zavádzané aj v čistote mesta, kosíme tento rok už piatykrát a je to pravdepodobne pozitívne aj vnímané obyvateľmi, pretože nie sú na kosenie a úpravu žiadne sťažnosti. Je zavedená pohotovosť aj počas víkendov, ktorá sa stará o čistotu mesta.

Aby bolo mesto spravované k spokojnosti občanov, musí mestský úrad pracovať ako jeden tím, ktorý vie čo má robiť a každý musí poznať svoju zodpovednosť. Aj keď často kritizovaná, ale dobre vykonaná práca v personálnej oblasti je základom každého úspechu.

PaedDr. Klára Vranaiová, PhD.
prednostka úradu

Úroveň apolitickosti

Za dva roky sme posilnili odbornosť všetkých zložiek mestského úradu. Je to asi najpodstatnejšia zmena, ktorú ale bežne nie je vidieť, no je zásadná. Tím pracovníkov mestského úradu a organizačných zložiek, ktorý sa dnes buduje, je a bude zodpovedný v prvom rade za bežný chod samosprávy a za zhmotňovanie vízií. Tie sa orientujú predovšetkým na progresívne budovanie moderného mesta.

Na začiatku volebného obdobia bolo asi najťažšie určiť smerovanie a stanovenie blízkych či vzdialenejších cieľov. Chcem zdôrazniť, že mestá a obce majú okolo 5000 kompetencií, ktoré musia plniť smerom k rôznym inštitúciám, verejnosti či štátu. Nastolenie systému spolupráce a poriadok vo vykonávaní množstva úloh bol pre nás najnáročnejší. V prvom rade bolo pre nás dôležité dať jasne na vedomie všetkým zainteresovaným stranám, že som nezávislý na štruktúrach politických strán a tiež to, že pragmatickou a primárnou politikou primátora sa „odo dnes“ stáva obyvateľ Moldavy.

Zásadná zmena novej éry spočíva v preklopení kolektívnej nezodpovednosti politických strán na reálnu zodpovednosť primátora bez politického vazalstva. Vnímanie sveta cez prizmu politickej strany je podľa mňa krivým zrkadlom skutočnosti. Moje tvrdenie opieram hlavne o výsledky volieb a o vieru v mojom apolitickom a odbornom riadení mesta.

Politické strany v meste totižto nenaplnili očakávania občanov a dnes sa tieto, ale aj iné politické strany snažia vyťažiť určitý politický či iný kapitál zo zmeny, ktorá po komunálnych voľbách 2014 v našom meste bola určite radikálna. Otvorená samospráva nie je pre mnohých to pravé orechové, pretože sila politických strán sa sústreďuje na uzavreté komunity, kde sa plnia potreby viac menej pre svojich podporovateľov a straníckych súputníkov. Nechcem však popierať úlohu komunít, združení alebo spolkov. Problém vidím skôr vo videní takejto komunálnej politiky v pozícii sily alebo prevahy nad spoločnosťou.

Mnohorakosť potrieb občana sa dnes kladie skôr na osobnosti, ktoré sa nemôžu schovávať za politickú vôľu spolku. Bola to pre mňa náročná úloha. Pripomínajúc si dnes 27. výročie Dňa študentstva vnímam, že sa ľudia všeobecne opäť vracajú k pragmatickej a reálnej politike, pretože spájanie sa nezlučiteľných politických strán pre získanie moci je pre obyčajného človeka sklamaním.

V roku 2014 vznikla mladá samospráva bez reálnych skúseností, a preto za posledné dva roky je tlak na zvyšovanie profesionality z mojej strany niekde až nekompromisný. Občan tohto mesta ale podľa môjho názoru nemá čas na to, aby sa niekto dnes iba učil to, čo je inde bežným štandardom. Je samozrejme potrebné, aby sa veci vydiskutovali a niekedy to možno ani nie je podané vhodným spôsobom, no vnímam to ako pozitívny proces vytvárania sa umierneného a hlavne pragmatického riadenia a vedenia mesta do budúcnosti.

Po 24 ročnom období politickej arogancie k rovnosti pred zákonom je toto volebné obdobie skúškou ohňom. Každý poníma pojem demokracie inak a viac menej skôr na úrovni osobného záujmu. A niet sa čo čudovať. Strach z toho, že dnes je možné povedať to, čo si myslíme a je to aj komu povedať, vytvára pocit naliehavosti u mnohých občanov mesta.

V mojej kancelárii sedeli obyvatelia celých ulíc a neodkladnosť riešenia ich problémov náležite zdôrazňovali. Bolo však veľmi ťažké splniť všetko a hneď hlavne pri nefunkčnom aparáte úradníkov. Hlavným princípom však bola zásada zachovania miery zamestnanosti. Dnes môžem pokojne povedať, že občan sa už môže spoľahnúť na našu prácu.

V ďalšom volebnom období určite pribudnú osobnosti pripravené spolupracovať na každej úrovni riadenia mesta. Dnešná bohatá skúsenosť nastaví hodnotovo vynikajúcich a pripravených ľudí, ktorí v našom meste určite sú.

Máme pred sebou ešte ďalšie dva roky intenzívnej práce a musím povedať, že táto dvojročná skúsenosť posilnila moje odhodlanie pokračovať ďalej. Otvorila a obnažila pravé a podstatné problémy mesta a je vidieť už jasne čo chceme a ako to chceme urobiť. Dvere sú u nás stále otvorené, prijímame odborné rady, ale aj nápady občanov ako urobiť život v meste ešte lepším.

JUDr. Ing. Slavomír Borovský
primátor mesta

Politikamentes színvonal

Működésünk két éve alatt megerősítettük a városi hivatal valamennyi szakterületét. Ez a legfőbb és egyben leglényegesebb változás. A hivatal folyamatosan fejlődő szervezeti egysége felel az önkormányzat működéséért, vízióink megvalósulásáért és egy modern város folyamatos építéséért.

A választási időszak elején az helyes irány megválasztása volt a legnehezebb feladat, valamint a közeli és távoli célok meghatározása. Szeretném hangsúlyozni, hogy a gördülékeny ügyintézés érdekében a városok és falvak vezetése mintegy ötezer szakterületen igényel tudást, jártasságot és felelősségteljes döntéseket az intézményekkel, magánszemélyekkel, illetve állami hivatalokkal szemben. A konstruktív közös munka rendszerének felépítése és átalakítása talán a legnehezebb ránk váró feladat volt. Fontos volt a közvélemény és az érdekelt felek számára világossá tennem, hogy kívül helyezkedem a politikai pártok rendszerén és elsődleges célom Szepsi lakosainak szolgálata.

A város vezetésében lényeges változásként értékelhető a politikai pártok kollektív felelőtlenségének és a polgármester politikai hűbériségtől mentes, valódi felelősségének kontrasztja. Értékrendem szerint a világnak a politikai pártok lencséjén keresztül való szemlélése a valóság görbétükrét tartja elénk. E meggyőződésemet alátámaszthatja a választások eredménye és a város politikamentes és szakszerű irányításának ténye.

A politikai pártok nem teljesítették városunk polgárainak elvárásait, sőt, tökéletesebben szeretnénk kovácsolni a 2014 választások óta történt radikális változásokból. E pártok képviselői közül sokaknak nem tetszik a nyitott önkormányzat, ezért zárt közösségekbe szerveződnek, ahol saját és támogatóik, illetve párton belüli érdekeket igyekeznek megvalósítani. Ezzel természetesen nem a közösségek, szervezetek munkáját és jelentőségét vitatom; a problémát abban látom, hogy a helyi politikai erőik túlsúlya nehezedik egy város közösségének életére.

A polgárok sokrétű szükségleteinek kielégítése nem lehet függvénye személyek és pártok érdekeinek. Ennek az elvnek a megvalósítását tűztem ki célnak és ez számomra igényes feladat! Most, a bárszonyos forradalom 27. évfordulóján, a Nemzetközi Diáknap alkütelével úgy érzem és tapasztalom, hogy az emberek újra a célratörő, előretökölő ambíciókat helyeslik és követik, hiszen látják, hogy a pártok sokszor szinte összeegyeztethetetlen politikai érdekeinek egyesítése a hatalomszerzésért, nem pedig az ő érdekükben történik.

A 2014-ben létrejött új fiatal önkormányzat valós tapasztalatok nélkül kezdte a munkáját, ezért a szakmaiság színvonalának emelése, ellentmondást nem tűrő megkövetelése számomra természetes. Tudom, hogy a város polgárainak nincs idejük arra, hogy megvárják, amíg valaki megtanulja mindazt, ami máshol szabványként működik, mégis hiszem, hogy a párbeszéd, mely bár olykor konfliktusokkal terhelt, pozitívan befolyásolja egy jövőbetekintő, határozott városvezetés kialakítását.

A huszonnégy évig tartó politikai gőg, melyet a törvényszerinti egyenlőség tagadása jellemzett, tűzpróbának vetette alá a jelenlegi választási időszakot. A demokrácia fogalmát többnyire saját érdekei szerint mindenki másképp értelmezi. A lehetőség viszont, hogy kimondható az igazság, és van hol és kinek elmondani, sok embert sürgető tettekre sarkall. A hivatalomban sokszor egész utcák lakói voltak jelen és kérték ügyük halaszthatatlannak vélt orvoslását, amit sokszor nehéz volt teljesíteni késlekedés nélkül, már csak a hivatalnoki apparátus működésképtelensége miatt is. A fejlesztések mellett a fő elvem a foglalkoztatási ráta fenntartása volt és ma már bátran elmondhatom, hogy polgáraink számíthatnak ránk és megbízhatnak a munkánkban.

A most szerzett gazdag tapasztalatok által a következő választási időszak el lesz látva jól képzett szakemberekkel, akik minden szakterületen megállják a helyüket mivel városunk bővelkedik ilyen emberekben.

Újabb két év megfeszített munka vár ránk, melyet az eltelt két év tapasztalata lendít tovább. Az elmúlt időszak megvilágította a város fő problémáit, s ennek fényében már világosabban látjuk mit és hogyan szeretnénk elérni! Az ajtónk mindig nyitva áll azok előtt, akik szakszerű tanácsaikkal és ötleteikkel segítik jobbá tenni városunk életét!

Dr. Slavomír Borovský
polgármester

Mesto sa pustilo do realizácie pilotného projektu. Moldava bude jediné mesto na Slovensku so špeciálnymi podzemnými kontajnermi. Tie pribudnú na Námestí mieru a na Severnej ulici. 1100 litrové kontajnery sú často vnímané ako nevzhľadné veľké bedne. V Moldave ich postupne budú nahrádzať veľkokapacitné podzemné nádrže. Projekt na Námestí mieru a na Severnej ulici sa mal realizovať už v priebehu leta. Výstavba sa však pre získanie povolení začne až v tomto mesiaci. Najväčšou výhodou podzemných kontajnerov je to, že ich nevidíme. Ukrývajú sa pod vkusnou dlažbou a prezrádza ich len elegantný vhadzovací stĺpik v rôznych prevedeniach. Nikde na Slovensku sa takéto kontajnery ešte nenachádzajú. Ich objem sa môže vyšplhať až na 5 m³, čo zodpovedá objemu piatich bežných kontajnerov. Vysypávajú sa len raz za 3 týždne, čo výrazne zníži náklady mesta na ich údržbu. Celková suma na realizáciu dvoch stanovišť si vyžiada sumu takmer 76 tisíc eur. Spoločnosť Kosit vyvážajúca odpad z nášho mesta disponuje potrebnou technikou na vyprázdenie podzemných kontajnerov.

Nikola Koložová

ilustračná fotografia

Likvidácia bytovky na Bartalosovej ulici

Nájomníkom z dvoch problémových bytových domov vo vlastníctve mesta na Bartalosovej ulici boli viac ako pred rokom doručené oznámenia o nepredĺžení nájmu z dôvodu plánovanej rekonštrukcie. Budovy sú v živote nebezpečnom technickom stave. Samospráva dala vyhotoviť statický posudok podľa ktorého sú steny bytovky C1 staticky narušené, zdravie okoloidúcich ohrozuje padajúce škridle a omietka. Mesto v súčasnosti čaká na rozhodnutie o odstránení stavby z okresného úradu. Zámer na prípadnú rekonštrukciu či likvidáciu bytoviek schválilo mestské zastupiteľstvo začiatkom tohto roka. Počas viac ako 55-tich rokov v bytovkách nebola realizovaná žiadna oprava ani rekonštrukcia. Generálna oprava budov by bola finančne náročná. Na základe odporúčania statika mesto napokon pristúpilo k rozhodnutiu, že bytovku C1, ktorá je v horšom technickom stave, dá zbúrať. Nájomcovia sú o krokoch mesta upovedomení. Samospráva poskytne náhradné bývanie obyvateľom, ktorí zodpovedne platili nájom.

Primátor mesta Slavomír Borovský dňa 8. novembra vykonal svoje posledné rozpočtové opatrenie, ktoré bolo vykonané za účelom dofinancovania finančných prostriedkov na búracie práce budovy na Bartalosovej ulici.

Nikola Koložová

Mozzanatok a város életéből

Földalatti hulladéktárolók

A város egy kísérleti projekt kivitelezésébe fogott bele. Szlovákiában Szepesi egyedüli városként fog rendelkezni speciális földalatti hulladéktárolókkal. A hulladéktárolók a Béke téren és az Északi utcán kerülnek kivitelezésre. A nagy 1100 literes hulladékgyűjtő konténerek gyakran nem a legszebb látványt nyújtják. Ezeket Szepesiben fokozatosan nagykapacitású földalatti tárolók váltják fel. A Béke téri és az Északi utcai projekt már a nyár folyamán meg kellett volna, hogy valósuljon. A kivitelezést viszont az engedélyek beszerzése végett, csak ebben a hónapban kezdik meg. A földalatti hulladéktárolók legnagyobb előnye, hogy nem láthatók a számunkra. Ízléses burkolatkő alá lesznek elrejtve és csak a különféle kialakítású elegáns bedobónyílásaik árulkodnak majd róluk. Szlovákia területén sehol máshol nem találhatók ilyen hulladéktároló konténerek. Az ürtartalmuk elérheti akár az 5 m³-t is, amely megegyezik 5 átlagos konténer ürtartalmával. Üritésük csak 3 hetente történik, és ezzel jelentős mértékben csökkennek a város költségei a karbantartásukkal kapcsolatosan. A két hulladékgyűjtő pont kivitelezésének teljes költsége csaknem 76 ezer eurót tesz ki. A városunk hulladékszállításáért felelős Kosit társaság, megfelelő technológiával rendelkezik a földalatti hulladéktárolók kiürítésére.

Kolož Nikola

A Bartalos utcai lakóház lebontása

A város tulajdonában levő Bartalos utcai két problémás lakóház bérleti számára, már több mint egy éve kézbesítették azt az értesítést, mely értelmében a bérleti szerződéseik nem kerülnek meghosszabbításra az épület tervezett felújítása végett. Az épületek életveszélyes műszaki állapotban vannak. Az önkormányzat statikai szakvéleményt készítettett, amely alapján a C1 lakóház falai statikailag sérültek, a lehulló vakolat és cserepek már a járókelőket is veszélyeztetik. A város jelenleg a Járási Hivatal döntésére vár az épület lebontásával kapcsolatosan. A város képviselő testülete már az év elején jóváhagyta a lakóházak esetleges felújításának vagy lebontásának szándékát. Több mint 55 év lefolyása alatt a lakóházon nem volt kivitelezve javítás, sem felújítás. Az épület teljes felújítása anyagilag nagyon költséges lenne. A statikus javaslata alapján a város végül is ahhoz a döntéshez jutott, hogy a C1-es lakóházat, amely nagyon rossz műszaki állapotban van, lebontatja. A bérletet erről a város tájékoztatta. Az önkormányzat azon bérletk számára, akik rendszeresen fizették a bérleti díjat, egy másik lakást biztosít.

Városunk Polgármestere Slavomír Borovský november 8-án meghozta az utolsó költségvetési intézkedést mely biztosítja a Bartalos utcai lakóház lebontási munkálatainak finanszírozását.

Kolož Nikola

Mestská polícia má plné ruky práce

Mestská polícia vyriešila za posledné obdobie niekoľko závažných priestupkov. V správe náčelníka Jozefa Gráca sa objavili aj kuriozity. Krádež bicykla z obytného domu či odcudzenie hračiek z materskej školy. Mestská polícia skúmala aj nelegálny odber elektriny v miestnej osade. Mnohí vodiči parkujú svojimi vozidlami na miestach, kde je to zakázané. Mestská polícia tieto priestupky rieši na mieste uložením blokovkej pokuty. Nemôže tak byť prekvapením pre vodičov, ak na svojom aute nájdu takzvanú papuču. To je len zlomok prípadov z dlhého zoznamu poriadkového útvaru mesta. Prehrabávanie sa v kontajneroch je závažný problém, ktorý obyvatelia často nahlasujú polícii. Existuje však odpoveď na vyriešenie tohto problému. Mesto chce veľkokapacitné kontajnery uzatvárať. Každá domácnosť dostane čipy, ktorými si ich budú vedieť otvoriť a nebudú k nim mať prístup neprispôsobiví obyvatelia. Mestská polícia žiada občanov, aby sa na ňu s dôverou obrátili na známom telefónnom čísle 0800 110 159 alebo osobne vo vynovených priestoroch s ohlasovňou na Hlavnej 112.

Nikola Koložová

Odbor školstva má svoju vedúcu

Na Mestskom úrade začala vykonávať svoju funkciu vedúca odboru školstva Mgr. Tatjana Volková. Základné a materské školy v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta zatiaľ nemali vedúceho pracovníka, ktorý by dohliadal na ich prácu a riadil by ich jednotnými metodickými pokynmi. Vedúca odboru školstva Tatiana Volková nastúpila do funkcie 1. novembra. Vedúca odboru školstva sa okrem iného bude zaoberať kompletizáciou interných smerníc v súlade s právnymi normami a tiež vymedzením konkrétnych právomocí riaditeľov jednotlivých školských zariadení.

Medzi krátkodobé ciele vedúcej odboru školstva patrí organizácia celomestských metodických dní pre pedagógov, usporiadanie súťaží a prehliadok tvorivosti a tiež podieľanie sa na aktivitách so školami z partnerských miest.

Nikola Koložová

Elfoglalt a Városi Rendőrség

A Városi Rendőrség az utóbbi időben több súlyos ügyet is megoldott. József Grác rendőrpáncsnok jelentésében viszont vannak érdekes, említésre méltó esetek. Lakóházból eltulajdonított kerékpár, illetve óvodából ellopott játékok. A rendőrség a városban megtörtént illegális áramfogyasztással kapcsolatban szintén vizsgálatot folytatott. Sok gépkocsivezető parkol olyan helyen, ahol ez tilos. A rendőrség ilyen helyzetekben helyszíni bírságot alkalmaz. Így a járművek tulajdonosai számára nem lehet meglepő ha gépkocsiján kerékbilincset talál. De ezek csak a töredékei a hosszú listának, mely felsorolja városunkban mi mindennel zavarták meg a közrendet. A konténerekből való szemét kiszedése, majd szétszórása komoly probléma, melyet a lakosság gyakran jelentett a rendőrségnek. De van megoldás erre a problémára. A város tervei közt szerepel a nagy tároló kapacitású hulladéktároló tartályok zárhatóvá tétele. Minden háztartás megkapná a konténerhez tartozó csippet, mellyel ki lehet nyitni azt, és így illetéktelenek nem férhetnek hozzá. A Városi rendőrség arra kéri a lakosságot, hogy a továbbiakban is bizalommal forduljanak hozzájuk az alábbi, már megszokott telefonszámon: 0800 110 159, vagy akár személyesen a felújított kapitányságon, amely a Fő utca 112 szám alatt található.

Kolož Nikola

Az Oktatásügyi Osztály új vezetője

A Városi hivatalban megkezdte munkáját Mgr. Tatjana Volková, mint az Oktatásügyi Osztály főosztályvezetője. A város hatáskörébe tartozó általános iskoláknak és óvodáknak eddig nem volt olyan közös felettese aki egységes módszerekkel segítette volna azok vezetését. A posztra kinevezett Tatiana Volková november elsejével kezdte meg munkáját. Az Oktatásügyi osztályvezető többek között a belső szabályzatokat hangolja össze a jogi normákkal illetve ő szabja meg az oktatási intézmények vezetőinek konkrét hatáskörét.

A rövidtávú célok között meg kell említenünk az osztályhoz tartozó oktatók részére szervezendő módszertani napot, különböző versenyek, rendezvények, kreatív tevékenységek rendezését, illetve a testvérvárosok iskoláival közös programok létrehozását.

Kolož Nikola

Oprava chodníkov v meste

Samospráva pokračuje v oprave chodníkov v celom meste. Nových chodníkov sa dočkajú obyvatelia nielen na sídlisku, ale aj v Budulove, ale napríklad aj na cintoríne.

Jednou z veľkých investičných akcií mesta je postupná rekonštrukcia chodníkov. Na viacerých miestach sa už chodníky dokončili. Oprava ďalších sa uskutočňuje v zmysle schválených plánov mestským zastupiteľstvom na viacerých uliciach.

Firma vybraná na základe verejného obstarávania opraví chodníky za 21 dní. V návrhu súvislých opráv figuruje 14 lokalít, pričom nové dlažby pribudnú na desiatich miestach a asfaltovať sa bude na štyroch chodníkoch. Celkové náklady na opravu dosahujú sumu takmer 166 tisíc eur s DPH.

Nikola Koložová

Járdák javítása

A helyi önkormányzat tovább folytatja a járdák javítását városszerte. Felújítják a járdákat a lakótelepen, Bodollóban és a temetőnél is.

A Város egyik nagy beruházási projektje a járdák fokozatos rekonstrukciója. Több helyen már befejezték a munkákat. A Városi Testület által jóváhagyott tervek alapján végzik a javításokat. A közbeszerzési eljárás során kiválasztott cég 21 nap alatt javítja ki a járdákat. A javaslat tizennégy helyszínt említ: ebből tíz helyen térköveket helyeznek, a fennmaradó négy helyszínen pedig aszfaltozni fognak. A javítások teljes költsége csaknem 166 ezer euró áfával.

Koloz Nikola

NÁVRH SÚVISLÝCH OPRAV CHODNÍKOV r. 2016

Por. číslo	Názov ulice	celková dĺžka (m)	orientačná šírka (m)	celková plocha (m ²)	Poznámky
1	ČSA pred TEHO	90,0	2,0	180,00	požiadavka a interpelácia aj na MZ
2	Od Ľ.Štúra 1 ku K5	90,0	2,5	225,00	potreba realizácie, frekventovaný chodník aj ku K5
3	Ľ.Štúra 1, 2, 3, 4	130,0	3,1	379,00	opakované žiadosti obyvateľov, aj vchody do bytovky a na park.
4	Od Kakaša smer TEHO	210,0	2,5	525,00	frekventovaný chodník
5	Nám.Budovateľov - Nová (2.časť)	84,0	1,8	151,20	napojenie na nový chodník z dlažby smerom ku Kakašu
6	Severná pri poslednom vežiaku	58,0	2,7	167,00	pri novom parkovisku, potreba realizácie
7.1	Školská pred gymnáziom (1.časť)	205,0	3,5	560,00	požiadavka (2 úseky chodníkov)
7.2	Školská pred gymnáziom (2.časť-nová)	332,7	2,0	613,90	požiadavka (2 úseky chodníkov)
8	Nám.Mieru 17	56,0	2,0	112,00	požiadavka
9	Nová - rozšírenie	17,0	3,5	70,00	požiadavky obyvateľov, aj chodník 5x2 m z dlažby
10	Budulov - od cintorína po kultúrny dom	295,5	2,0 - 3,0	707,60	požiadavky obyvateľov
11	Budulov - námestie	67,0	5,6	382,50	premenlivá šírka, dlažba 10 cm
12	Budulov - výjazd na hlavnú cestu	15,0	9,0	135,00	požiadavky obyvateľov
13	ZŠ Severná - rozšírenie vstupu a výstupu	40,0	1,0	40,00	požiadavky rodičov detí
14	Cintorín Moldava	160,0	1,5	275,00	požiadavky obyvateľov, interpelácie poslancov na MZ

DLAŽBA	1.722,2	4.166,2
ASFALT	128	357
DLAŽBA	1.850,2	4.532,2

Chránime naše stromy

„Prichádza jeseň, zakry moje srdce s niečím, s tieňom stromu, alebo s tvojím.“ (Nichita Stanescu)

Prichádza obdobie padajúcich farebných listov, keď môžeme pozorovať z blízka veľké finále Prírody. Ako keby každá farba, ktorú sme pozorovali na jar a v lete, sa znovu objavila, ešte živšie, farebnejšie, akoby naša Matka Príroda sa takto lúčila pred prichádzajúcou zimou. V tomto období venujeme trochu viac pozornosti aj stromom. Nie je to ináč ani v našom meste. Určite naši čitatelia už počuli o známej súťaži Strom roka. Na tejto súťaži sa podľa plánov na budúci rok zúčastní aj Moldava. K tomu je potrebné vybrať strom, ktorý chceme zaradiť do súťaže, avšak k tomu musíme mať znalosti o presnom veku stromov, nachádzajúcich sa v meste. Toto je aj jedným z dôvodov toho, že čoskoro sa začne s dendrologickým prieskumom stromov v meste. V rámci prieskumu sa zistí vek a stav stromov, o čom sa vyhotoví aj úradné potvrdenie. Prieskum sa začne realizovať na ulici Hlavnej, na ulici Hviezdoslavovej, pri cintoríne, na ulici Školskej a na Ulici Československej armády. Dendrológia je vedný odbor zaoberajúci sa stromami.

Tento výraz pochádza zo zlúčenia gréckych slov dendron – strom a logos – veda. Jedným z jej najznámejších vedných odborov je dendrokronológia, ktorá sa zaoberá s určovaním veku drevín. Teoretická základná myšlienka pochádza od Leonarda DaVinciho. Avšak v praxi sa začala realizovať len v 10-tych rokoch 20. storočia. Vek stromov sa zisťuje podľa letokruhov, ale okrem veku je možné zistiť aj zmeny klímy na danom mieste, ako aj pôsobenie slnečných škvrn. Po ukončení prieskumu stromov v Moldave, nám bude známy vek, ako aj zdravotný stav jednotlivých stromov.

Samozrejme je plánované aj nahrádzanie tento rok vyrúbaných stromov. Preto sa v meste a v Budulove vysadí asi 80 stromov. Ale nezabúdajme ani na naše existujúce stromy. Lipy, ktoré sú na Hlavnej ulici sú približne 85 rokov staré. V Európe je len málo takých miest, kde na hlavnej ulici sa nachádzajú takéto staré stromy. Stromy však niekedy spôsobujú aj problémy, veď na jar opadávajú kvety, v lete a na jeseň opadávajú listy a taktiež plody, ktorých odpratávanie je úlohou, ktorú treba riešiť. Medzi ďalšie úlohy patria udržiavanie a orezávanie stromov. Oproti tomu všetkému nás ale stromy obdarujú sladkou vôňou, ktorá v lete rozvoníava po okolí, v horúčavách nám zabezpečia príjemný tieň a na jeseň sa môžeme pokochať na ich farebnosti.

Ágnes Csontos

A fák védelmében

„Eljött az Ősz, takard be szívem valamivel, egy fa árnyékával, vagy inkább a tieddel.“ (Nichita Stanescu)

Elérkezett a színes, hulló levelek évszaka, amikor a Természet nagy fináléját láthatjuk testközelből. Mintha minden szín, melyet tavasszal, nyáron láthattunk, ismét felbukkanna élénkebben, vibrálóbban, mintha Természet Anyánk így búcsúzna a tél előtt.

Ilyenkor kicsit jobban figyelünk a fákra is. Nincs ez másként Városunkban sem. Bizonyára hallottak már Olvasóink a rangos Év Fája versenyéről, melyen a tervek szerint jövőre Szepsi is indulna. Ehhez ki kell választanunk a nevezni kívánt fát, mihez pedig elengedhetetlen a városban található fák korának pontos ismerete. Többek közt ez is az oka, hogy hamarosan megkezdődik a város fáiak dendrológiai felmérése. Ezen felmérés keretein belül megállapítják, a fák korát, és állapotát, majd minderről hivatalos igazolást készül. A felmérés a Fő utcán, a Hviezdoslavova utcán, a temetőnél az Iskola utcán, és a Csehszlovák hadsereg úton indul. A dendrológia a fákkal foglalkozó tudományág.

A görög dendron – fa és logosz – tudomány szavak összetételéből származó kifejezés. Egyik talán legismertebb szakterülete a dendrokronológia, mely a fás szárú növények kormeghatározásával foglalkozik. Az elméleti alapötlet Leonardo DaVincitől származik. A gyakorlati kivitelezés azonban, csak az 1910-es évekre tehető. A fák korát az évgyűrűkből állapítják meg, ám ezen kívül az adott helyre vonatkozó éghajlati változások, és még napfolt tevékenységek is megállapíthatóak. A Szepsiben elvégzendő vizsgálatok végén megtudjuk majd a fáiak korát, egészségi állapotát.

Természetesen az idén kivágott fák pótlása is napirenden van, ennek okán kb 80 fát ültetnek városszerte és Bodollóban. Ám nem feledkezhetünk meg a meglévő fáinkról sem. A fő utcai hársfák kora kb 85 év. Kevés olyan város van Európában, ahol a város fő utcáján ilyen korú fák állnak. Gondot okoznak olykor, hiszen tavasszal a lehulló virágok, nyáron és ősszel pedig a levelek, illetve lehullott termések eltakarítása olyan feladat, melyet meg kell oldani. A fák rendbentartása, metszése szintén megoldandó feladvány. Ám mindezekkel ellenben az édes illat, ami megtölti a levegőt nyáron, a kellemes árnyék a hőségben, a változó színek őszi kárpótolnak minket.

Csontos Ágnes

V redakcii sme si povedali – napíšme niečo o stromoch. Ale ako máme napísať článok o niečom takom, čo už každý dobre pozná, tak aby vzbudil záujem čitateľa?

Prírodu musíme chrániť a starať sa o ňu – tieto slová počúvame už od detstva, od rodičov, v škole, neskôr od ochrancov prírody, od odborníkov pre výskum zmeny klímy a to v televízii, v rádiu a na webových portáloch. Ale aký to má význam, keď večer prídeme domov z roboty unavení a chceli by sme si svoje auto zaparkovať čím bližšie k nášmu vchodu, ale nie je ani jedno voľné miesto? Ale predsa je tu ešte jedno miesto rozmeru 5x5m a rastie na ňom len obyčajná tráva, nie je to žiadny anglický trávnik, možno je tam aj nejaký strom – a už nám víria myšlienky v hlave: tak prečo mesto na tomto mieste nevybuduje zopár parkovacích miest? Aj tak sa tam nehrajú deti a ten strom možno je aj nebezpečný. Ak nám táto zlá nálada a únava vydrží dovtedy, pokiaľ sa nestrétneme s mestským poslancom, sme schopní túto tému mu predostrieť, výsledkom čoho ako obeť, môže padnúť daný strom ako aj zvyšná zeleň.

Príchodom jesene veľmi rýchlo zabúdame na horúce letné dni, keď sme sa s radosťou ukryli v tieni listnatého stromu. A na jeseň počas veterného dňa sa už pozeráme na obrovskú lipu ako na nebezpečenstvo, pretože ak sa náhodou zlomí jeden konár a pod ním máme zaparkované auto... Rovnako niektorí z nás si myslia, že kríky vedľa cesty sú tiež zdrojom nebezpečenstva, avšak oni sa nevyasadili náhodou, práve tak a práve tam, kde sú. Pokiaľ venujeme dostatočnú pozornosť ošetrovaniu kríkov, odborne sa o ne staráme, môžeme popri ich kráse využívať aj ich prednosti. Zamysleli sme sa už nad tým, že tieto kríky zachytávajú značnú časť výfukových plynov v takej výške, z akej vychádzajú? Kríky tieto plyny v bezprostrednej blízkosti cesty zachytávajú a filtrujú, a tým pádom vo veľkej miere chránia chodcov na chodníku od negatívnych vplyvov. Z hľadiska matiek sú tieto kríky vzhľadom na ich výšku veľmi užitočné, pretože chránia bábätká a deti v kočíkoch od priameho vdychovania výfukových plynov. Popri tom kríky slúžia aj ako zábradlie, ktoré zabráni, alebo aspoň sťaží malým deťom vybehovanie na cestu.

Ani si naozaj neuvedomujeme, aká rozmanitá, užitočná a charakteristická je zeleň nášho mesta. Denno-denne prechádzame vedľa líp, javorov, gaštanov, popri starých čerešniach, a pokiaľ niektorý strom zmizne, zbadáme, že sa tam niečo zmenilo. Niekedy trvá aj niekoľko dní, kým prídeme na to, že čo vlastne odtiaľ chýba.

Zofia Miskey Lukács

Írjunk a fákról – gondoltuk a szerkesztőségben. De hogyan is írjunk meg egy cikket olyasmiről, ami mára már lerágott csont úgy, hogy az olvasó érdeklődését fenntartsuk?

A természetet óvni, védeni ápolni kell – úton útfélen ezt hallgatjuk gyermekkortól fogva a szüleinktől, az iskolában, később természetvédő egyesületektől, klímakutatóktól a tévében, rádióban, webportálokon. De vajon mennyit ér mindez, amikor este fáradtan munkából hazatérve szeretnénk az autót minél közelebb a lakás bejáratához leparkolni, és nincs egy szabad parkolóhely sem? Pedig van még ott egy 5x5m terület, csak közönséges fű nő rajta, mégcsak nem is angol gyeppel, talán valami fa is áll ott – és már kavarognak a gondolatok: hát miért nem létesít oda a város pár parkolóhelyet? Ott úgysem játszik senki, az a fa pedig lehet, hogy veszélyes is. Ha ez a rossz hangulat és fáradtság megmarad addig, míg össze nem futunk egy városi képviselővel, képesek vagyunk felvetni a témát, aminek végső soron áldozatául eshet mind a fa mind pedig a maradék zöldterület.

Az őszi beköszöntével hajlamosak vagyunk elfelejteni a tikkasztó nyári napokat, amikor szívesen bújtunk meg egy lomblevelű fa árnyékában. És egy szeles őszi napon veszélyforrásként tekintünk ugyanarra a hatalmas hársfára, merre utca egy gally letörik és az alatta parkoló autónkra pottyannak... Ugyanilyen veszélyforrásként tekintenek néhányan az utak mellett húzódó sövényekre, holott valószínűleg nem véletlenül lettek odatelepítve pont oda és pont így. Amennyiben a sövény szakszerű karbantartására és ápolására elég figyelmet szentelünk, szépsége mellett élvezhetjük számos előnyét is. Belegondoltunk-e már abba, hogy ez a sövény abban a magasságban fogja fel a kipufogógázok jelentős részét, ahonnan származnak? Az út közvetlen közelében ezeket megszüri, felfogja és a járdán haladó gyalogosokat nagymértékben védi a negatív hatásoktól. Anyai szemmel nézve pedig magasságuk révén ezen bokrok kifejezetten a babakocsiban ülő kisdedeket és gyermekeket védik a kipufogógázok közvetlen belélegzésétől. Mindamelllett az összefüggő növényzet korlátként is funkcionál megakadályozva, vagy legalábbis megnehezítve a kisgyermekek úton való átszaladgálását.

Talán nem is tudatosítjuk igazán mennyire változatos, hasznos és jellegzetes városunk növényvilága. Nap mint nap elhaladunk a hársok, juharok, gesztenyefák alatt, a régi cseresznyefák mellett, és ha egy-egy fa eltűnik, észre vesszük, hogy valami nem ugyanaz. Néha napokig is eltart, mire rájövünk, hogy mi is hiányzik a képből.

Miskey Lukács Zsófia

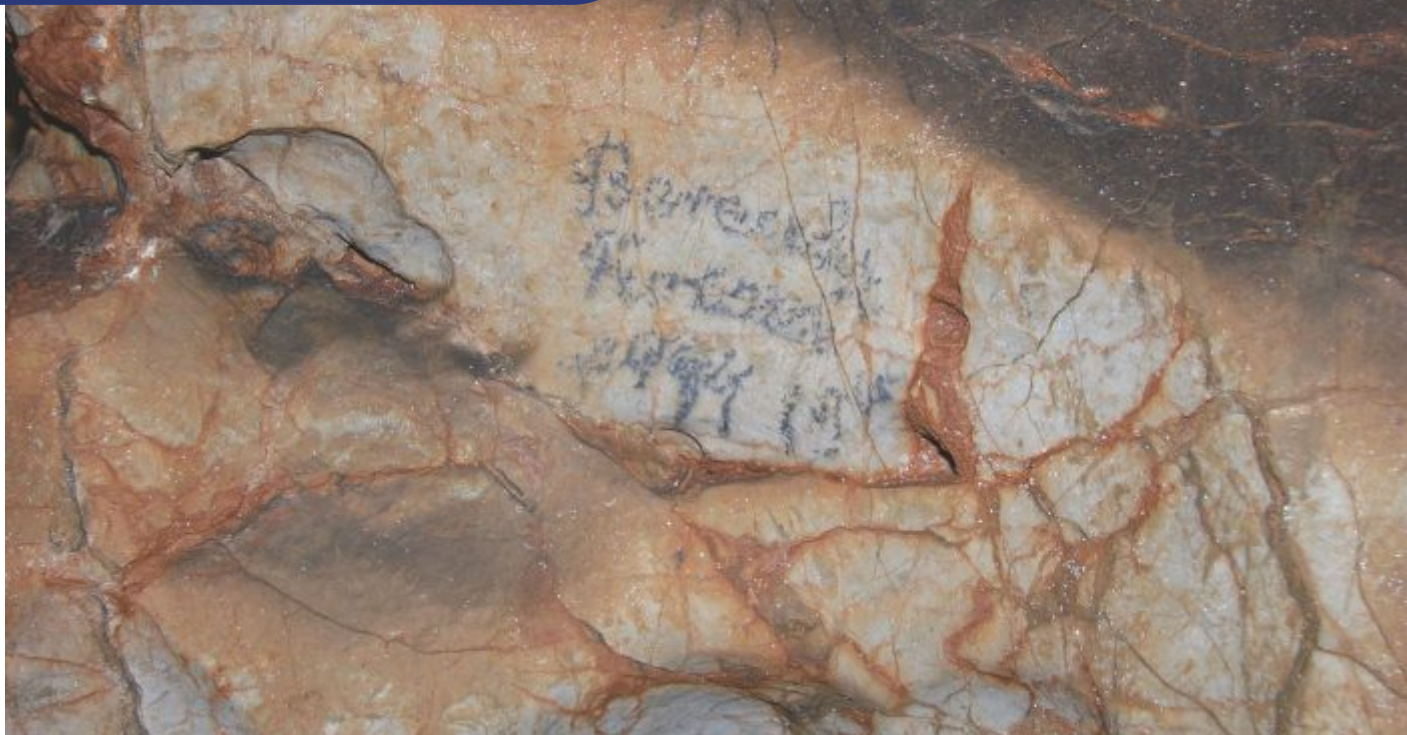

Následky, ktoré môžu nastať po výrube listnatého stromu:

Egylombhullató fa kivágásának lehetséges következményei:

1	Zmení sa charakteristika a farba okolia. Pravdepodobne bude svetlejšie, na jar a v lete neuvidíme zelenú plochu a na jeseň nám bude chýbať pestrofarebnosť. Nebudeme mať toľko práce s odstraňovaním opadnutých listov.
2	V lete na danom mieste sa zvyšuje úroveň horúčav. Je dokázané, že listnaté stromy udržiavajú príjemnú teplotu nielen svojim tieňom, ale listy majú aj nenahraditeľnú úlohu v regulovaní teploty. Na základe uskutočnených meraní z roku 2007 sa zistilo, že rozdiel teplôt na trávinatej ploche so stromom a bez stromu je aj viac ako 14°C.
3	Budeme mať o jednu zvukovú bariéru menej, lepšie budeme počuť, čo sa deje okolo nás. V blízkosti detského ihriska nám bude veľmi chýbať.
4	Zníži sa aj úroveň čistoty vzduchu.
5	Lepšie budeme cítiť veterné počasie, keď bude o jeden vetrolam menej.
6	Počas roka nebudeme počuť toľko štebotania vtáčikov. Pokiaľ ide o lipu, v júni a v júli nám bude chýbať aj jej vôňa. Pozoruhodným faktom je, že kvety lípy prilákajú včely, ktoré napriek svojim drobným rozmerom sú veľmi dôležité z hľadiska ekosystému. Pokiaľ ide o pagaštan – pozbierame menej gaštanov. Mimochodom plody pagaštanu neslúžia len na jesennú dekoráciu, alebo ako krmivo pre divú zver, ale sú aj veľmi dobrou pomôckou v domácnosti ako ekologický práci prášok.

1	Megváltotzik a táj jellege, színe. Valószínűleg világosabb lesz, eltűnik a tavaszi-nyári zöldfelület, hiányzik majd az őszi színekavalkád. Kevesebb lehullott lomblevellel kell majd megküzdeni.
2	A nyári időszakban emelkedik a forróság szintje az adott területen. Bizonyított tény, hogy a lomblevelű fák nemcsak árnyékukkal járulnak hozzá a hőmérséklet szinten tartásához, hanem a leveleknek a hőszabályzásban van pótolhatatlan szerepük. 2007-ben végzett mérések szerint a hőmérséklet-külömbőség egy fával és fa nélküli füves területen meghaladja a 14°C.
3	Megszűnik egy zajkorlát, jobban halljuk majd, hogy mi történik. Egy játszótér közelében nagyon fog hiányozni.
4	A levegő tisztaságának mértéke is csökken.
5	A szelesebb időt is jobban érzéleljük majd, hiszen eltűnik egy szélfogó.
6	Kevesebb madárcsicsergést élvezhetünk az év folyamán. Ha hársfáról van szó, június-júliusban hiányzik majd az illata, illetve figyelemreméltó tény, hogy a hársfák virágai vonzzák a méheket, melyek apró termetük ellenére igen fontosak az ökoszisztéma szempontjából, amennyiben vadgesztenyéről-kevesebb gesztenyegubicsot gyűjthetünk majd ősszel. Aprópó, vadgesztenye – magvai nemcsak őszi dekorációként, vadállomány takarmányaként használatosak, hanem háztartásban öko mosószerként is megállják helyüket.

Poklady v podzemí (pokračovanie)

Prieskumy a nálezy

Mesto, vďaka európskemu projektu pod názvom „ZEKERES I. – rekonštrukcia historického centra, Moldava nad Bodvou“ v roku 2006 spustilo nové podrobné archeologické výskumy v jaskyni, kde sa zistili zarážajúce a zaujímavé výsledky. Výskum viedol odborný spolupracovník nitrianskeho Archeologického inštitútu Slovenskej akadémie vied archeológ a speleológ Soják Marian. Vo výskume poskytol veľkú pomoc Miroslav Terray, ako aj viacerí speleológovia.

Jednotlivé miesta jaskyne a ílovitá pôda, ktorá bola vplavená počas záplav ukrývala ozajstné poklady, ktoré dosvedčujú skutočnosť hore uvedenej legendy. Výskumníci našli nálezy z 12. storočia roztrúsené na rôznych miestach jaskyne. Našli sa rôzne strieborné mince, uhorské mince z čias panovania Bela III.-ho; dináre z obdobia medzi 1172-1196; viac druhov jednostranných mincí tzv. bracteatek, ktoré sa zaviedli na konci 12. storočia počas panovania Bela III.-ho; strieborné tyčky, platničky a kúsky z nich zrezané, používané ako platidlo, ktoré sú prvým náleziškom takéhoto charakteru na území Východného Slovenska; olovené kúsky, ktoré sa môžu považovať za závažia; zvyšky z razenia mincí, tzv. cizúra; hrobky; pozostatky kostier 12 dospelých a detí; drobné železné predmety: úlomky zo železa, klince, drobné podkovičky, ostrôžky, pracku z opaska, rôzne výstuže, úlomky z lyžíc, masívne kľúče, hrot šípu z obsidiánu, medené a strieborné prstene, strieborné náušnice, postriebrené medené gombíky a ozdoby, nôž; ako aj z rôznych období pochádzajúce nálezy črepín; zvieracie kosti a drobné fragmenty opracovaných parohov.

O všetkých týchto nálezoch a o výskume jaskyne vyšla v roku 2007 monografia s názvom „Moldavská jaskyňa v zrkadle dejín“, neskoršie v roku 2011 historik Pavel Dvořák akadémie vied 13 dielny dokumentárny film s názvom „Hľadanie stratených svetov“, ktorého jedna časť nesie názov „Moldavská jaskyňa mŕtvych“. Tento film sa zaoberá s nálezišmi odkrytými v jaskyni a tiež s dejinami jaskyne.

Nálezy bolo možné prezrieť do roku 2012 v Infocentre nášho mesta, kde pre tieto záračné a hodnotné nálezy bolo vyčlenené osobitné výstavné miesto. Nakoľko sa jednalo o pravé nálezy, Archeologický inštitút Slovenskej akadémie vied ich len zapožičal. Po ukončení nájomnej zmluvy a viacerých predĺženiach sa vrátili späť inštitúcii. Ja si myslím a možno aj milí čitatelia súhlasia so mnou, že nálezy by bolo dobré znova vystaviť na mieste ich objavenia v našom meste, a ak ich aj nevieme získať späť pre ich jedinečnosť, tak by sme sa mali snažiť aspoň na vyhotovenie ich kópií a o opätovné vystavenie.

Kincsek a mélyben (folytatás)

Feltárások, leletek

A város 2006-ban elindított „ZEKERES I. – Szepsi középkori jelentőségének és hírnevének megújítása“ című európai pályázatnak köszönhetően, új részletes feltáró régészeti kutatásokat végeztek a barlangban, és meglepetésszerűen, meglepő eredményekre jutottak. A kutatásokat Marian Soják régész, barlangkutató a nyitrai Szlovák Tudományos Akadémia Régészeti Intézet szakmunkása vezette. Kutatásában nagy segítséget nyújtott Terray Miroslav, valamint több más barlangkutató is.

A barlang zergugos helyei, s az áradások folytán bemosódott és lerakódott agyagos talaja valódi kincseket rejtett magában, melyek bizonyítják a fent említett legenda valóságát. A kutatók 12. századi leleteket találtak a barlang különböző helyein elszórva. Ezüst érmék több fajtáját találták meg: III.Béla uralkodásának idejéből származó magyar érméket; dénárokat az 1172-1196 közötti időszakból; egy oldalon vert pénzérmék az ún. bracteatek több fajtáját, melyeket a 12. század végén III.Béla uralkodása alatt vezettek be; fizetőeszközként használt ezüst rudacskákat, lemezkéket és azok vágott darabjait, mely az első ilyen jellegű kincsleletek Kelet-Szlovákia területén; ólomsúlynak tekinthető darabokat; a pénzverésnél megmaradt hulladékokat az ún. cizéliákat; sírokat; 12 felnőtt ember és gyermek csontvázmарadványait; apró fémtárgyakat: vastördékeket, szeget, apró patkókat, sarkantyúkat, övcsattot, gerenda vasalását, kanáltördéket, masszív kulcsot, obszidián nyílvevesszőhegyet, réz- és ezüstgyűrűket, ezüst fülbevalót, ezüsttel bevont réz-gombot és díszeket, kést; valamint több időszaktól való cserépedények darabjait; állatcsontokat és apró megmunkált agancs-fragmentumokat.

Mindezekről a leletekről és a barlang kutatásáról egy monográfia is megjelent 2007-ben „A Szepsi-barlang a törtélem tükrében“ címen, valamint később Pavel Dvořák történész 2011-ben forgatott „Az elveszett világok keresése“ címen egy 13 részes dokumentumfilm-sorozatot, melynek egyik része a „Szepsi-barlang a halottak barlangja“ címet kapta. Ez a barlangban feltárt régészeti leletekkel és a barlang történelmével foglalkozik.

A leleteket 2012-ig meg lehetett tekinteni városunk Infocentrumában, ahol ezeknek a csodás, értékes kincseknek külön kiállítóhelyet biztosítottunk. Mivel eredeti leletekről volt szó, a nyitrai Szlovák Tudományos Akadémia Régészeti Intézete bérbe adta őket. A bérleti szerződés lejáratát után, és számos hosszabbítás után

Pri tom všetkom nesmieme zabudnúť ani na nápisy nachádzajúce sa na stenách jaskyne napísané uhlím, alebo červenou hlinou, ktoré tam zanechali pre budúce generácie ľudí, ktorí boli nútení zanechať svoj pokojný život a museli unikať a ukrývať sa v jaskyni. Takéto nápisy sú napríklad z rokov 1616 a 1624 z obdobia tureckej okupácie, ďalej sú tu nápisy z obdobia II. svetovej vojny z roku 1944, napísané maďarskými vojakmi, ktorí sa po služobnom voľne nechceli vrátiť na front a preto sa ukrývali v jaskyni, a tiež nápisy nemeckých vojakov.

Hore uvedené nálezy priviedli odborníkov k takému názoru, že jaskyňa je jedinečná nielen z hľadiska prírodného charakteru, ale je dôležitá aj z historického hľadiska, a to nie len na území Slovenska, ale aj Európy. Je jednou z najhodnotnejších jaskýň na širokom okolí. Je to jediná jaskyňa v Európe, ktorá dosvedčuje názor historikov, podľa ktorého ľudia sa trápili počas tatárskych vpádov.

Tieto všetky znalosti sme získali vďaka uskutočneniu projektu ZEKERES I., a tiež musíme poďakovať za obetavú a poctivú prácu bádateľských skupín, že svojou prácou prispeli k zvýšeniu popularity nášho mesta, keď aj nie na európskej úrovni, ale aspoň na úrovni Slovenska. Teraz už je len na nás, či jaskyňu aj so svojimi pokladmi vyzdvihneme a ukážeme svetu, alebo ju ponecháme k zabudnutiu?

Andrea Lebocká

Použitá literatúra: Moldavská jaskyňa v zrkadle dejín 2007

visszakerültek az intézetbe. Úgy érzem és lehet, hogy most már a kedves olvasó is egyetért velem, hogy a leletek érdemesek arra, hogy újra kiállításra kerüljenek lelőhelyén, városukban, s ha vissza nem is tudjuk őket szerezni egyediségüknél fogva, akkor legalább a másolataiknak az elkészíttetésére s újrakiállítására kellene törekednünk.

Mindezek mellett még meg kell említenünk a barlang sziklafalain található feliratokat, amelyek történelmi korok békés életét feldúló események során a bujdosásra kényszerülő s menedéket kereső emberek hagytak az utókor számára, hol szénnel, hol vörös agyaggal írva. Ilyen például az 1616- ból és az 1624-ből a török megszállás idejéből származó feliratok, az 1944-ből a II. világháború idejéből származó a szabadságukról a frontra vissza nem térő s megbújó magyar katonák, valamint német katonák feliratait.

A fent említett leletek vezették a szakembereket azon vélemény kialakítására, hogy barlangunk nem csak természeti jellegét tekintve, de történelmi fontosságával és értékével nemcsak szlovákiai, de európai viszonylatban is egyedi. Egyike a legértékesebb barlangoknak messze e vidéken. Európa egyetlen barlangja, mely bizonyítja a történészek által kialakított azon feltevést, hogy az emberek szenvedtek a tatárjárás alatt.

Mindezt az ismeretért köszönet a ZEKERES I. pályázat létrehozásáért és megvalósításáért, a kutatócsoportok lelkes s kitartó munkájáért, hogy munkájukkal hozzájárultak városunk, ha nem is európai, de legalább országos hírnevének öregbítéséhez. Ezek után csak rajtunk áll, hogy a barlang lábunk előtt heverő értékes kincseit felemeljük és a világ elé tárjuk, vagy hagyjuk feledésbe merülni?

Lebocký Andrea

Sprístupnenie Moldavskej jaskyne

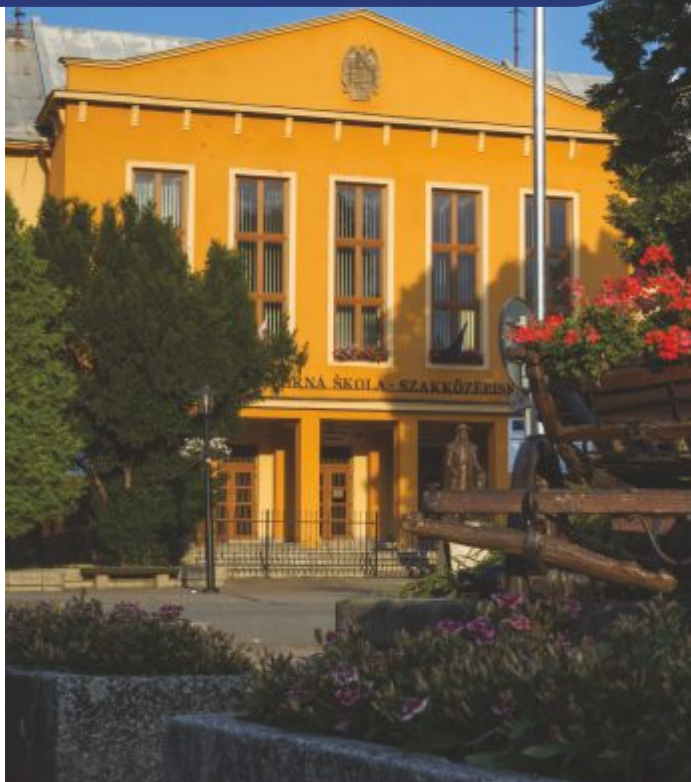
Od času, kedy vyšla prvá časť tohto článku sa pred vstupom do jaskyne udiala zvláštna vec. Neznámi páchatelia sa snažili zabrániť jaskyniarom v prieskume Moldavskej jaskyne. Jej vchod zatarasili mocnými balvanmi. Tento čin môže tiež byť v priamej súvislosti s úsilím o sprístupnenie jaskyne verejnosti. Motív sa nedá dokázať, jedno je však isté. Jaskyniar Miroslav Terray nevedel pokračovať vo svojom prieskume. Veríme, že snaha mesta nevyjde nazmar. Zámerom samosprávy je povoliť odborníkovi pokračovať v ich práci. O možnom sprístupnení jaskyne diskutovali aj poslanci mestského zastupiteľstva na 20. mimoriadnom zasadnutí a o ďalšom osude jaskyne rozhodnú samotní poslanci. Finančné prostriedky sa podľa výskumníkov dajú získať z európskych fondov a sponzorstvom. Moldavská jaskyňa patrí štátu a spravuje ju štátna ochrana prírody.

Nikola Koložová

A szepsi barlang látogathatóvá tétele

Cikkünk első felének megjelenése óta különös dolog történt. Ismeretlen tettesek eltorlaszolták a barlang bejáratát, ezzel akadályozva a barlangászok munkáját. A barlang bejárata elé sziklatömböket halmoztak. Mindez közvetlenül kapcsolódhat a munkához, mely a barlang nyilvánosság előtti megnyitását célozza. Sajnos a tett motivációjáról, csak sejtéseink lehetnek. Az bizonyos, hogy Miroslav Terray barlangász nem tudta folytatni munkáját. Reméljük a város igyekezete nem vész kárba, mellyel segíti a szakértők munkáját a barlang feltárását illetően. Az anyagi hátteret mindehhez a munkához, a szakértők elmondása alapján, Európai Unió támogatások és szponzorok biztosítják. A barlang a Szlovák Állami Természetvédelmi Hatósághoz tartozik, s mint ilyen Állami tulajdon.

Kolož Nikola

60. výročie SOŠ

Stredná odborná škola v Moldave vzdeláva a vychováva žiakov už 60 rokov. V piatok 7. októbra oslávila pétéeska ako sa škola v Moldave familiárne nazýva toto okružle výročie slávnostným programom. Pri príležitosti 60. výročia Strednej odbornej školy si do veľkej sály Mestského kultúrneho strediska prišli zaspomínať bývalí riaditelia, učitelia, žiaci a ich rodičia. V úvode programu vystúpili súčasní žiaci školy. Slávnostný príhovor predniesol riaditeľ István Štefan. Vo svojom prejave vyzdvihol, že sa škola vždy dokázala prispôbiť ťažkým podmienkam a stále ponúkala žiadané odbory uplatniteľné v praxi. Podujatie poctili svojou prítomnosťou aj primátor mesta Slavomír Borovský, ktorý je tiež absolventom tejto školy ako zástupcovia zriaďovateľskej organizácie z úradu Košického samosprávneho kraja. K prítomným sa prihovril aj Augustín Kóteles, bývalý predseda niekdajšieho poľnohospodárskeho družstva so sídlom v Budulove, kde žiaci v minulosti nadobúdali potrebnú prax. Súčasťou podujatia bol koncert muzikálového speváka Slovenského národného divadla Štefana Hundžu. Vyvrcholením slávnostného programu bol koncert zábavnej skupiny Drišlak. Do vtipných rozhovorov zapájala aj publikum.

Oslava šesťdesiateho výročia Strednej odbornej školy pokračovala prípitkom a rozhovormi počas recepcie v budove školy. Zo školy vzišlo mnoho pedagógov, ktorí sa do svojej alma mater vrátili.

Nikola Koložová

A Szakközépiskola 60. évfordulója

A Szepsi Szakközépiskola már 60 éve oktatja és neveli a diákokat. A „pétéeska“, ahogy az iskolát Szepsiben a közbeszédben emlegetik, október 7.-én pénteken ünnepi program keretein belül ünnepelte a kerek évfordulót. A Szakközépiskola 60. évfordulója alkalmából a Szepsi Művelődési Központ nagytermébe gyűltek össze az iskola egykori igazgatói, tanárai, diákjai és szülei, hogy felidézzék a régi idők szép emlékeit. Az ünnepi program elején az iskola jelenlegi diákjai léptek fel. Az ünnepi beszédet Stefán István igazgató tartotta. A beszédében kiemelte, hogy az iskola mindig sikeresen tudott alkalmazkodni a nehéz feltételekhez és mindig olyan szakmákat kínált, amelyekkel a gyakorlatban is érvényesülni lehet. A rendezvényen tiszteletüket tették, a város polgármestere Borovský Slavomír, aki szintén ebben az iskolában végzett, és a Kassa Megyei Önkormányzati Hivatal képviselői, mint az iskola fenntartói. A jelenlévőkhöz beszédet mondott Kóteles Augustín is, a Bodollói székhelyű volt termelőszövetkezet elnöke, ahol a diákok a múltban megszerezték a szükséges gyakorlati képzést. A rendezvény részeként Hundža Štefan a Szlovák Nemzeti Színház musical énekesé tartott koncertet. Az ünnepi program fénypontja a Drišlak folklór és szatirikus csoport koncertje volt. A humoros megjegyzéseikbe bevonták a közönséget is.

A Szakközépiskola hatvanadik évfordulójának ünneplése az iskola épületében, koccintással és beszélgetésekkel folytatódott az állófogadás keretein belül. Az iskola diákjai közül többen választották a tanári pályát, és tértek így vissza az egykori iskolájukba.

Kolož Nikola

Ženská spevácka skupina Živena v septembri oslavovala 30. výročie vzniku. Na slávnosti vystúpila spevácka skupina Košickí špiváci, ľudový rozprávač Jožko Jožka, Zvonky, spevácky zbor Základnej školy v Moldave, folklórne súbory Košičian a Hornád. Počas večera na pódiu vystúpila aj oslavujúca ženská spevácka skupina. Pestrý a vzrušujúci program dopĺňalo maľovanie na tvár a pletenie košíkov z prútia.

Ženskú skupinu založili tri susedky v roku 1986: Rozália Kóteles, Irena Čirčová a Božena Hučková. Nakoľko všetky tri susedky mali veľmi radi hudbu a spev, nebolo pochyb, že sa spoja a spoločne založia spevácku skupinu, do ktorej prilákali také dievčatá a ženy z mesta, ktoré tiež milujú spev. Po založení speváckej skupiny bolo potrebné nájsť dirigentku. Jednoznačne bolo, že na túto pozíciu požiadajú Máriu Csontosovú, ktorá popri tom, že bola dcérou jednej zo zakladateľiek, zároveň bola aj učiteľkou na vtedajšej umeleckej škole.

V období prvých vystúpení sa stala taká kuriozita, počas vystúpenia dirigentka zbadala, že Róza Kóteles vehementne listuje v knihe textov piesní, akoby nevedela nájsť text nasledujúcej piesne. Po tom ako sa ju spýtala, aký má problém, zistilo sa, že namiesto knihy textov na skúšku náhodou priniesla knihu receptov.

Takéto a podobné prípady upevnili vzťahy medzi členkami skupiny a vytvorili z nej jednu komunitu. Veď spoločne oslavia každé narodeniny, vypočujú si vzájomné problémy, a všetky majú pocit, ako keby to bola ich druhá rodina. Ženská spevácka skupina Živena nie je len jedna obyčajná spevácka skupina. V období, keď v Moldave boli obyvatelia maďarskej národnosti vo väčšine (početnosťou), oni neváhali a založili zbor, ktorý spieva výhradne slovenské piesne. Na začiatku repertoár zboru tvorila hlavne vážna hudba, diela Mozarta, Schuberta, Moyzesa a Schneidera-Trnavského a spracovania ľudových piesní. Počas rokov sa zbor zmenil na ženskú skupinu, ktorá dnes spieva výhradne len ľudové piesne.

Počas uplynulých 30 rokov Živena získala rôzne miestne a medzinárodné ocenenia, ktoré by tu bolo nemožné vymenovať, ale dovoľte mi, aby som aspoň spomenula niektoré z nich: Dargovská ruža, kde získali zlaté pásmo, alebo Cena mesta Moldavy z roku 2011. Doterajšie úspechy skupiny nám pripomínajú, že keď niečo robíme zo srdca a s radosťou, tak dosiahneme aj vysnívané úspechy. Na uskutočnenie našich snov, nikdy nie je neskoro. V mene redakcie Moldavskej panorámy Vám touto cestou chceme zablahoželať z príležitosti okrúhleho jubilea a ženskej skupine nášho mesta zaželať ešte aspoň ďalších podobne úspešných 30 rokov!

Ágnes Csontos

Szeptemberben ünnepelte a Živena asszonykórus alapításának 30. évfordulóját. Az ünnepségen fellépett a Košicki špiváci énekkar, Jožko Jožka népi mesélő, a Zvonky, amely az 1. számú Szepsi Alapiskola énekkara, a Košičian és a Hornád népművészeti együttes. Az este folyamán maga az ünnepelt is a színpadra lépett. A változatos és izgalmas műsort arcfestés és kosárfonás kísérte.

Magát az énekkart 1986-ban alapította három szomszéd: Kóteles Rozália, Irena Čirčová, Božena Hučková. Mivel mindhárman szerették a zenét és az éneklést, kézenfekvőnek tűnt, hogy összefogjanak, és közösen alapítsanak egy énekkart, összegyűjve azokat a lányokat, asszonyokat a városban, akiknek úgyszintén szívügyük a dalolás. Amikor hivatalosan is megalakult a kórus, karvezetőt kellett találniuk. Egyértelműnek tartották, hogy Mária Csontosovát kérik fel a tisztségre, aki mindamellett, hogy az egyik alapító tag lánya, az akkori Szepsi Művészeti Iskola tanárnője volt.

Ekkortájt, az első fellépések idején történt, hogy a karvezető figyelmes lett arra, amint Kóteles Róza igencsak a szövegkönyvet lapozza, mintha nem találná a soron következő dal szövegét. Miután megkérdezte, hogy mégis mi a probléma, kiderült, hogy véletlenül a szövegkönyv helyett, a receptgyűjteményt sikerült a próbára elvinnie.

Ilyen és ehhez hasonló események kovácsolták a kórust összetartó csapattá, közösséggé. Hiszen megünneplik egymás születésnapját, meghallgatják egymást, mintha egymás számára egy második családdá váltak volna. A Živena asszonykórus nem csak egy kórus a sok közül. Akkor, amikor Szepsiben (számszerűen) magyar nemzetiségűek voltak többségben, kiálltak és megalapították a kizárólag szlovák nyelvű dalokat előadó kórust. A kezdetekben a repertoárjukat főleg komolyzene alkotta: Mozart, Schubert, Moyses, Schneider-Trnavský művei, vagy népdalok feldolgozásai. Az évek folyamán alakult át az énekkar asszonykórusává, amely mára kizárólag népdalokat énekel.

Az azóta is fennálló kórus számos helyi és nemzetközi sikert ért el az eltelt 30 év alatt, melyeket mind felsorolni képtelenség volna, ám engedjék meg, hogy a legfontosabbakat mégis megemlítsük: ilyen a Dragovská ruža, ahol arany szalagot kaptak, illetve Szepsi Város díjja 2011-ben.

A kórus eddig elért sikerei arra emlékeztetnek minket, hogy ha valamit szívvel-lélekkel teszünk és szeretünk, akkor az áhított sikereket elérhetjük. Álmainkat megvalósítani sosem késő. A Szepsi Panoráma munkatársai ezúton szeretnének gratulálni a kerek évfordulóhoz és még legalább 30 hasonlóan sikeres évet kívánni Városunk asszonykórusának!

Csontos Ágnes

Prevenencia

Moldavčania zanedbávajú preventívne prehliadky u lekárov. Svedčia o tom aj čísla poisťovní. Chrípková sezóna klope na dvere a aj to je dôvod, prečo by sme mali navštíviť svojho všeobecného lekára. K zdravému životnému štýlu totiž patrí nielen konzumácia zdravých jedál a dostatok pohybu na čerstvom vzduchu, ale aj prevencia. Viac o téme napísala všeobecná lekárka pre dospelých pôsobiaci na poliklinike, MUDr. Erika Csachová.

Počúvate okolo seba zlé správy - sused má infarkt, suseda rakovinu - a Vy? Čo robíte niečo pre svoje zdravie? Viete načo máte právo v rámci prevencie? Viete kedy máte právo na preventívnu prehliadku? Viete ako je to s očkovaním dospelých?

Každý občan vo veku nad 19 rokov má nárok z verejného zdravotného poistenia na preventívnu prehliadku raz za dva roky u všeobecného lekára. Obsahom preventívnej prehliadky je celkové vyšetrenie, vyšetrenie krvného obrazu, hladiny krvného cukru, funkcie obličiek, hladiny celkového cholesterolu a tukov, vyšetrenie moče. Na preventívnu prehliadku je potrebné prísť nalačno, ak Vám to robí ťažkosťi môžete zjesť niečo ľahké, ale nič sladké. Ak máte viac ako štyridsať rokov čaká Vás aj EKG vyšetrenie. Ak máte viac ako päťdesiat rokov dopĺňa sa vyšetrenie stolice na okultné krvácanie, ktorým sa vylučuje rakovina hrubého čreva. Muži sa podrobujú urologickému vyšetreniu na vylúčenie rakoviny prostaty. Všetky ženy by mali absolvovať preventívne gynekologické vyšetrenie, aby sa vylúčila rakovina prsníkov a maternice. Už aj jednoduchým vyšetrením v ambulancii všeobecného lekára a gynekológa viete znížiť riziko rakoviny, vysokého tlaku krvi, vysokého cholesterolu a tým zlepšiť kvalitu Vášho života. Na ambulanciu môžete ísť každý deň, stačí sa prihlásiť u zdravotnej sestry, ktorá Vás usmerní.

Absolvovanie preventívnej prehliadky u zubného lekára má navyše aj vplyv na výšku vašej úhrady za prípadné ošetrenie.

Očkovanie: v dospelom veku je jedno povinné očkovanie – očkovanie proti tetanu. Očkujú sa poisťenci v roku kedy dosiahnu 30, 45, 60 a 75 rokov. Na očkovanie môžete ísť na ambulanciu Vášho obvodu kedykoľvek, očkovaciu látku Vám zabezpečí Váš všeobecný lekár. Očkovanie je plne hrazené zo zdravotného poistenia.

V tomto čase je odporúčané očkovanie proti chrípke. Všetky zdravotné poisťovne hradia všetkým svojim poisťencom len očkovaciu látku. Výkon očkovania si hradí poisťenec sám, preto nebuďte prekvapení ak vás požiadajú o úhradu výkonu očkovania.

Prípadné ďalšie očkovanie napr. proti žltke alebo proti klieštovej encefalitíde si v plnom rozsahu (očkovaciu látku aj výkon očkovania) platí záujemca sám.

Každý má možnosť zvýšiť kvalitu svojho zdravia preto sa starajte sa o svoje zdravie a využívajte možnosti preventívnych prehliadok. Mnoho ťažkých ochorení sa už dá úspešne liečiť ak sa zachytia včas. Máte to vo Vašich rukách. Urobte niečo pre svoje zdravie a choďte na preventívne prehliadky.

Erika Csachová

Egészségügyi szűrések

A szepsiek elhanyagolják a megelőző vizsgálatokat. Mindezt a biztosítók adatai (adatai) is mutatják. Az influenza szezon már az ajtóban áll, és ez okot ad arra, hogy ellátogasson háziorvosához. Hiszen az egészséges életmód nem csak a kiegyensúlyozott étkezés és a rendszeres testmozgás eredménye, a megelőzés is ugyanolyan fontossággal bír. A következő cikket Dr. Csachova Erika általános háziorvos írta.

Mostanában mindenhol csak rossz hír hallható - a szomszéd infarktust kapott, a szomszédasszony rákban szenved - és Ön tesz valamit a saját egészsége érdekében? Tudja, hogy mire jogosult az egészségügyi szűrések keretein belül? Tudja, hogy mikor jogosult egészségügyi szűrésre? Ismeri a felnőtteknek ajánlott védőoltásokat?

Minden 19. életévét betöltő polgár kétfévente jogosult ingyenes szűrővizsgálatra a háziorvosánál az egészségbiztosítás keretein belül. Az egészségügyi szűrővizsgálat egy teljes körű vizsgálat, amelybe beletartozik a vérkép, vércukorszint, vesefunkció, teljes koleszterin- és zsírszint, valamint vizeletvizsgálat. Az egészségügyi szűrésre éhgyomorral kell érkezni, amennyiben ez nehézséget okoz, valami könnyű reggeli elfogyasztható, de semmi esetben sem édes. Amennyiben már elmúlt negyven éves, úgy EKG vizsgálat is vár Önre. Ha már ötven is elmúlt, akkor a vizsgálat kiegészül székletvizsgálattal okkult (rejtett) vérzésre, amely által kizárható a vastagbélrák. A férfiak urológiai vizsgálaton is átesnek, a prosztatarák kizárása érdekében. Minden nő számára javasolt a megelőző nőgyógyászati szűrés, hogy kizárható legyen a emlő- és méhnyakrák. Már egy egyszerű háziorvosi és nőgyógyászati vizsgálattal csökkenthető a daganatos betegségek, magas vérnyomás és koleszterinszint kockázata, és ezzel segítheti egészsége megtartását. Az orvosi rendelőbe bármikor betérhet, elegendő bejelentkezni a nővérnél, aki majd útbaigazítja Önt.

A fogorvosi szűrés elvégzése ráadásul befolyásolhatja az esetleges ellátás után fizetendő összeg mértékét.

Védőoltás: felnőttkorban is van egy kötelező - tetanusz elleni védőoltás. Ezen védőoltás a 30., 45., 60. és 75. életév betöltésekor adandó. A védőoltás beadását bármikor igényelheti a háziorvosa rendelőjében, a vakcinát a háziorvos biztosítja. A védőoltást teljes mértékben támogatja az egészségbiztosító.

Ebben az időszakban javasolt az influenza elleni oltás is. Az egészségbiztosítók csak a vakcina árát térítik meg, a beadás költségeit a beteg fizeti, ezért ne lepődjön meg, ha a beadás költségeinek megtérítését kéri Öntől.

Az esetleges további védőoltásokat, például sárgaság vagy kullancs-encefalitisz ellen, teljes mértékben (a vakcina és a beadás költségeit) a beteg fizeti.

Mindenkinek lehetősége nyílik cselekedni az egészségügyi állapotát illetően, ezért törődjön az egészségével és használja ki a szűrések nyújtotta lehetőségeket. Több súlyos betegség sikeresen gyógyítható, ha időben megállapítják. Az egészsége az Ön kezében van. Tegyen az egészsége érdekében és vegyen részt a szűrővizsgálatokon.

Csachová Erika

Návšteva v Egri

Dňa 30. augusta Imre Kovács, amatérsky historik z poverením primátora spolu s naším štábom navštívil mesto Jäger, aby tam vyhľadal chýbajúce časti dejín Budulova. Chýbajúce nitky udalostí ho zaviedli do Maďarského národného archívu župy Heves a potom aj do archívu Jágerskej kapituly, ktoré bolo tzv. hodnoverným miestom. Nachádza sa tu kópia knihy Svätého Jána z Jágerskej kapituly, vyhotovená v roku 1643. Kniha bola preto zaujímavá, lebo podľa informácií z Budulovskej kroniky medzi mestami a obcami župy Nagyújvár sa nachádza aj Malý a Veľký Budulov. Ešte zaujímavejšie bolo, že kronika odvolávaním sa na túto knihu tvrdila, že jej originál bol napísaný ešte v prvých storočiach rodu Árpádovcov, a toto by bolo dôkazom toho, že aspoň cez 650 rokov v župe Abov existovali dve obce s názvom Budulov. Hoci v knihe sa Budulov naozaj nachádza, boli sme sklamaní, pretože sa v nej spomína spoločne a nie osobitne, a tým pádom presný dátum rozdelenia obcí ostáva aj naďalej nejasný. Avšak výskum predsa len neskončil neúspechom, veď v archíve sme získali také dôležité informácie, ktoré nám predstavili životný štýl a myslenie vtedajších ľudí. Veľmi nápomocní zamestnanci archívu dovolili nášmu štábu nazrieť do skladu, kde sme mohli vidieť vzácnu a hodnotnú pokladu. Po ukončení výskumu a natáčania v archíve naša delegácia navštívila Turistické návštevnícke centrum Jágerského Arcibiskupského paláca. Len nedávno otvorené Turistické návštevnícke centrum delegácia prehliadla v sprievode biskupského tajomníka Ferenca Kakuka a riaditeľa centra Csabu Hernádfőiho. Delegácia mala v návštevníckom centre možnosť nahliadnuť do bohatej minulosti Arcibiskupského paláca.

Imre Kovács

Kutatások Egerben

Augusztus 30-án a polgármester megbízásából Kovács Imre amatőr történész stábunkkal Egerbe látogatott, hogy ott felkutassa Bodolló hiányzó történelmének darabkait. A hiányzó szálak a Magyar Nemzeti Levéltár Heves Megyei Levéltárába, majd az Egri Káptalan Hiteleshelyi Levéltárába vezettek. Ugyanis itt található az Egri Káptalan Szent János Könyve, mely egy 1643-ban íródott másolat. A könyv azért volt érdekes, mert a bodollói krónika szerint megtalálható benne a Nagyújvári kerület falvai és városai között Kis- és Nagy-Bodolló. Az érdeklődést még inkább fokozta, hogy a krónika a könyvre való hivatkozással azt állította, hogy az eredeti még az Árpádok első századaiban íródott, s ez bizonyítékul szolgált arra, hogy legalább 650 éven keresztül két Bodolló létezett Abaúj-Vármegyében. Bár a könyvben valóban megtalálható Bodolló, csalódásra adott okot, hogy nem külön-külön, hanem egyesítve kerül említésre, így a község kettészakadásának pontos idejét továbbra is homály fedi. A kutatás mégsem zárult teljes sikertelenséggel, hisz a levéltárban olyan fontos információk birtokába jutottunk, amelyek elénk vetítik a korabeli ember életmódját, gondolkodását. A levéltár igen készséges alkalmazottai a forgatócsoportnak bepillantást engedtek a raktárban őrzött ritka és értékes kincsekbe. A levéltári kutatás és forgatás befejeztével a küldöttség meglátogatta az Egri Érseki Palota Kulturális, Turisztikai és Látogatóközpontját. A nemrégiben nyílt látogatóközpont Kakuk Ferenc érseki titkár és Hernádfői Csaba a központ igazgatójának idegenvezetésével tekintették meg, ahol bepillantást nyerhettek az Érseki Palota gazdag múltjába.

Kovács Imre

Mad'ari spomínajú

V Maďarsku prebiehajú po celý rok spomienkové slávnosti a slávnostné programy pri príležitosti šesťdesiateho výročia vypuknutia revolúcie v roku 1956. Jednu z najpodstatnejších udalostí maďarských dejín dvadsiateho storočia si pripomíname aj my Maďari spoza hraníc nasledujúcim článkom.

„Pretože národ povedal: „Už stačilo.“
(Fiktívne myšlienky Sándora Máraiho)

Sloboda! Aký jednoduchý a predsa dôležitý pojem. Pomaly už mladšie generácie si ani nevedia predstaviť, aký vzácny poklad je sloboda! V búrlivej histórii ľudstva bola túžba po slobode východiskom nespočetných bojov. Slobodne sa vyjadriť, konať, písať, vyznávať a cítiť. Kvapky októbrového dažďa nám znovu pripomenú duch a odkaz udalostí roku 1956 a jeho revolucionárov!

„Písal sa 23. október. Dlhé roky stupňujúca sa spoločenská nespokojnosť dosiahla svoj vrchol. Aj ja som sa chcel zúčastniť dňa 6. októbra, na opätovnom pochovaní Lászlóa Rajku a jeho spoločníkov, ktorých popravili v roku 1949. Tyranský režim komunistickej moci sa ďalej stupňoval. Viacerí si mysleli tak, že dosť bolo z ponižovania, zo strachu, z bezbrannosti, z nočných odvlečení a z bleskových procesov ľudového súdu. Nasledujúci príklad študentov Univerzity v Segedíne, viacerí sa pripojili k Zväzu maďarských univerzitných a vysokoškolských študentov (MEFESZ), a zo solidarity k udalostiam v Poľsku usporiadali demonštráciu dňa 23. októbra. Požiadavky študentov boli spísané do 16 bodov. Pokojnú demonštráciu solidarity, schôdzky a manifestácie Ministerstvo vnútra nepovolilo, avšak na uliciach sa zhromažďovalo stále väčšie množstvo ľudí, ktorí manifestovali za „Nezávislosť! Slobodu!“. Ministerská rada mala výnimočne zasadnutie a z rádia sme sa dozvedeli, že zrušil zákaz zhromažďovania sa. Viacerí prešli k soche Petőfiho, kde Imre Sinkovits pred desaťtisícovým davom zarecitoval Národnú pieseň a prečítalo sa 16 bodov požiadaviek, podobne, ako toho času Petőfi a jeho spoločníci. Dav študentov sa vydal k pomníku Józsefa Bema. Z davu už nebolo počuť len vykrikovanie hesiel proti Rákosi a Gerőmu, ale dav už žiadal odchod ruských vojakov. Čoraz viac demonštrujúcich vystrihlo kosák a kladivo zo zástav. Z námestia Kossutha bolo stále hlasnejšie počuť skandovanie hesiel „Nech padne ÁVO!“. Medzičasom k budove Rádia prišlo čoraz viac jednotiek ÁVO, ktorí boli ozbrojení so samopalmi a slzotvornými granátmi. Dvestotisícový dav sa zhromažďil pri Parlamente a žiadal prejav Imreho Nagya. Skupina demonštrantov prešla k soche Stalina na ulici Györgya Dózsu a na večer došlo k zvrhnutiu 5,6 tonovej sochy, ktorá bola symbolom tyranstva. Demonštranti, ktorí dorazili k Rádiu, žiadali aby sa v rádiu odvysielalo 16 bodov požiadaviek, túto požiadavku im odmietli splniť. Na miesto poslali päťdesiat policajtov a požiarnické auto.

Emlékezzünk magyarokként

Magyarországon egész éven át zajlanak a megemlékezések és ünnepi programok az 1956-os forradalom 60. évfordulója alkalmából. A XX. századi magyar történelem egyik legmeghatározóbb eseményére szeretnénk mi határon túli magyarok is méltóképp megemlékezni a következő írással.

„Mert egy nép azt mondta: „Elég volt.“
(Márai Sándor képzeletbeli gondolatai)

Szabadság! Milyen egyszerű és mégis milyen értékes fogalom. Generációk sora lassan fel sem fogja micsoda kincs a szabadság! Az emberiség viharos történelmi múltjában számos összetűzés kiindulópontja volt a szabadság utáni vágyakozás. Szabadon szólni, tenni, írni, vallani és érezni. Az októberi eső cseppje újraidézi 1956 szellemét, forradalmárait és üzenetüket!

„Október 23-át írtunk. Az évek óta fokozódó társadalmi elégedetlenség forrójához jutott. Én is ott szerettem volna lenni október 6-án, amikor újrateremték Rajk Lászlót és társait, akiket 1949-ben kivégeztek. A kommunista hatalom zsarnoki rendszere tovább fokozódott. Sokan, és még többen gondolták úgy, hogy elég volt a megalázottságból, a félelemből és kiszolgáltatottságból, az éjszakai elhurcolásokból és a rögtönítélő népbírósági perekből. A szegedi egyetemisták mintáját követve, többen csatlakoztak a MEFESZ-hez, s a lengyelországi eseményekkel rokonszenvezve tüntetést szerveztek október 23-ra. A diákság követeléseit 16 pontba foglalta. A rokonszenvtüntetést, gyűléseket, felvonulásokat a belügy-minisztérium nem engedélyezte, ám az utcákon egyre nagyobb hullámban hömpölygött a „Függetlenséget! Szabadságot!“ kívánók tömege. A minisztertanács rendkívüli ülést tartott, majd a rádióból értesültünk, hogy feloldották a gyülekezési tilalmat. Sokan a Petőfi-szoborhoz vonultak, ahol Sinkovits Imre tízezres tömeg előtt elszavalta a Nemzeti dalt és felolvasták a 16 pontot, hasonlóan, mint egykor Petőfi és társai. A műegyetemisták a Bem-szoborhoz mentek. Már nemcsak a Rákosi- és Gerő-ellenes szavak hangzottak el, a tömeg a szovjet csapatok kivonulását követelte. A zászlókból egyre többen vágta ki a sarlókalapácsos címet. A Kossuth tér felől egyre hangosabban skandálták: „Vesszen az ÁVO!“ jelszavakat. Mindeközben géppisztolyokkal, könnyfakasztó gránátokkal felszerelve több ÁVO-s osztag érkezett a Rádió épületéhez. A kétszázazres tömeg a Parlamentnél felgyülemlt és Nagy Imre beszédét követelte. A tüntetők egy csoportja a Dózsa György úti Sztálin-szoborhoz vonult, és estére ledöntötte az 56 mázsás szobrot, mely a zsarnokság jelképe volt. A Rádióba ért tüntetők követelték, hogy olvassák be a diákság 16 pontját, azonban ezt megtagadták. Ötven rendőrt és tűzoltóautót küldtek a helyszínre. A tüntetők megpróbáltak behatolni az épületbe, sikertelenül. Ez alatt Gerő Ernő segítséget kért Moszkvától a tüntetés

Demonštrujúci sa pokúsili dostať do budovy, ale bezvýsledne. Medzitým Ernő Gerő žiadal Moskvu o pomoc na potlačenie demonštrácie. V neskorých večerných hodinách Imre Nagy vo svojom prejave potvrdil pre dav, že ich oprávnené požiadavky sa splnia. Dal sľub na zavedenie reforiem a požiadav, aby sa rozišiel, avšak davu to už nestačilo. Na stranu demonštrujúcich sa postavili aj niektorí vojaci. Pri budove Rádia príslušníci ÁVO začali strieľať na demonštrantov, tým sa začalo do rána trvajúce obliehanie Rádia. O polnoci vypukla revolúcia. Do rána sa demonštrujúci zmocnili Rádia. Imre Nagy prehovoril k obyvateľstvu cez rádio, a sľúbil im demokratizáciu. Vyhlásil štatárium, zákaz zhromažďovania sa a vychádzania. Dňa 25. októbra sa začali boje v Budapešti a na rôznych miestach krajiny. Medzitým vymenovali Jánosa Kádára za prvého tajomníka strany. Dňa 27. októbra sa utvorila nová vláda na čele s Imrem Nagyom, ktorý rozhodol o zastavení bojov. Zrušili zákaz vychádzania a základné požiadavky demonštrantov začali zapracovávať do vládneho programu. Dovtedy sa už vytvorili vo viacerých vidieckych mestách revolučné výbory na obranu vlasti z vojakov, študentov a civilov. Počúvali sme v rádiu Slobodná Európa, ako Minister obrany vyhlásil odchod sovietskych jednotiek z Budapešti, a Imre Nagy vyhlásil zrušenie vlády jednej strany. S manželkou spoločne sme zapálili sviečku na počesť padlých v bojoch. Boje pomaly utíchli, vláda sa zmenila. Avšak za svítania 4. novembra začal neočakávaný útok sovietskych jednotiek proti Budapešti a tým začala okupácia krajiny. Vtedy som dorazil do Mníchova, a darmo som sa chcel dostať domov a bojovať v radoch revolucionárov, už som vedel, že je neskoro, revolúcia je stratená."

Erika Fedor

"...Nechápe to ten dav preveliký
Že sa tu celé moria vzbúrili.
Prečo sa celý svet naruby obráti?
Národ zajačal. A ticho prišlo za ním.
Čo bolo? - Teraz sa každý vyzvedá,
Kto tu konal pravdu z kostí a mäsa?
A pýtajú sa a je ich stále viac
Zajakávajúc sa, ešte nevediac
Veď oni dostali zdarma to do vienka
Takú veľkú cenu má naša sloboda?"

Anjel náš nebeský, zvestuj nám zvest' o tom,
Ako sa krv stane vždy novým životom.
Dieťa a pastier aj ten oslík malý
Niekoľkokrát sa už spolu schádzali
Pri jasliach tichých pre mnohé stáda
Kde sa rodil život, prišlo nové mláďa
Oni zázrak strážia aj dnes neustále
Dychom zohrievajú mláďa narodené
Hviezda bdie nad nimi, úsvit sa rodí z tmy
Zvestuj im to teraz – anjel náš nebeský."

Sándor Márai: Anjel náš nebeský
preklad: Zsuzsanna Kozsár

leveréséhez. A késő esti órákban Nagy Imre beszédében erősítette meg a tömeget, hogy a jogos követelések teljesülni fognak, ígéretet tett a reformok bevezetésére és távozásra szólította fel a tömeget, amelynek az ígéret már kevés volt. A katonák közül is sokan áttáltak a tüntetők oldalára. A Rádió épületénél az ÁVO-sok tüzet nyitottak a diákokra, ezzel megkezdődött a Rádió hajnalig tartó ostroma, mely reggelre a tüntetőké volt. Éjfélkor kitört a forradalom. Nagy Imre rádióbeszédet intézett a lakossághoz, s ígéretet tett a széleskörű demokratizálásra. Bevezették a statáriumot, gyűlekezési és kijárási tilalmat. Október 25-én megindult a harc Budapesten és az ország számos pontján. Eközben Kádár Jánost nevezték ki a párt első titkárává. Október 27-én megalakult az új kormány Nagy Imre vezetésével, aki tűzszünetet rendelt el. A kijárási tilalmat megszüntették és a forradalom alapköveteléseit elkezdték bedolgozni a kormányprogramba. Ekkorra már több vidéki városban katonákból, egyetemistákból és civilekből nemzetőrsereg alakult. A Szabad Európa Rádiót hallgattuk, amikor a honvédelmi miniszter bejelentette a szovjet csapatok kivonását Budapestről, Nagy Imre pedig az egypártrendszer megszüntetését közölte. A feleségemmel gyertyát gyújtottunk a harcokban elesettekért. Lassan a fegyveres összetűzések megszűntek, átalakult a kormány. Ám a gyászos november 4-e hajnalán megindult a nem várt szovjet támadás Budapest ellen, és megkezdődött az ország megszállása. Ekkor érkeztem meg Münchenbe, és hiába akartam hazajutni, és én is a forradalmárok közé állni, már késő volt, tudtam, hogy a forradalom elveszett."

Fedor Erika

"Nem érti ezt az a sok ember,
Mi áradt itt meg, mint a tenger?
Miért remegtek világrendek?
Egy nép kiáltott. Aztán csend lett.
De most sokan kérdik: mi történt?
Ki tett itt csontból, húsból törvényt?
És kérdik, egyre többen kérdik,
Hebegve, mert végképp nem értik –
Ők, akik örökségbe kapták –
Ilyen nagy dolog a Szabadság?"

Angyal, vidd meg a hírt az égből,
Mindig új élet lesz a vérből.
Találkoztak ők már néhányszor
– A költő, a számár, s a pásztor –
Az alomban, a jászol mellett,
Ha az Élet elevent ellett,
A Csodát most is ők vigyázzák,
Leheletükkel állnak strázsát,
Mert Csillag ég, hasad a hajnal,
Mondd meg nekik, –
mennyből az angyal."

Márai Sándor: Mennyből az angyal

Budulovská kultúrna autonómia – realita alebo sen?

Občania mesta Moldava nad Bodvou mohli zažiť v roku 2014 rozhodujúci okamih. Ale čo toto znamenalo pre Budulov, ktorý bol v minulosti samostatnou obcou a nateraz je už len v pozícii mestskej časti, ktorá nosí názov bývalej obce?

Budulovčania aj po 28 rokoch sa pasujú s problémami identity a príslušnosti. Po dlhých mesiacoch aj keď chceli, aj keď nie, museli zbrať, že Moldava im otvára cestu. Mesto začalo s vytváraním takej budúcnosti, v ktorej Budulov bude rovnocenným partnerom a v ktorej umožní zachovanie a podporovanie rôznych kultúr. Rok 2016 je rokom, v ktorom sa to najlepšie odzrkadľuje. Prvou udalosťou, v ktorej sa ukázala táto snaha bolo usporiadanie 15. výročia vzniku speváckej skupiny Búzakalász dňa 23. apríla 2016, ktoré sa uskutočnilo v Budulovskom kultúrnom dome za pomoci mesta Moldava a samosprávy okresu Košice. Veľkosť podujatia verne odzrkadľuje aj pekný počet hostí, ktorých bolo viac ako 120. Prítomní sa mohli cítiť, ako na ozajstnom čerehátskom folklórnom festivale. Tu sa začala znova rozvíjať tzv. „budulovská kultúra“ a ukázala nám, že dlhoročný absolutizmus bol zbytočný a Budulovčania majú ešte čo ukázať. V duchu tohto sa usporiadala o týždeň neskôr dňa 30. apríla 2016 oslava 30. výročia zlúčenia Budulova a Moldavy nad Bodvou, ktorá sa konala pri budulovskom rybníku a ktorú spoločne usporiadali samospráva mesta Moldava, Mestské kultúrne centrum Moldava a nezisková organizácia Voda a život. Na mimoriadne bohatých a farebných oslavách potešili divákov s programami miestni škôlkari, žiaci základných a stredných škôl a predstavili sa hostia z Maďarska, ktorí predniesli modernú a stredovekú hudbu. Ukončením programu bolo zapálenie vaty, ktoré malo symbolizovať spolupatričnosť Budulova a Moldavy. Tento moment mal veľký vplyv na každého jedného účastníka a Moldavčania a Budulovčania prvý krát pocítili spolupatričnosť. Tento akt sa to brať aj ako jedna zmluva, kde sa zakotvilo poznanie spoločnej minulosti a budovanie spoločnej budúcnosti. Ale toto ešte stále nebola konečná forma. Už viac ako desaťročie sa usporadúva každý mesiac 13.-ho dňaková omša Fatimy, v rámci ktorého dňa 13. mája 2016 zavítali do dvadsaťročného kostola zasväteného na počesť Sárlos Boldogasszony, Péter Erdő kardinál a arcibiskup ostrihomskej-budapeštianskej arcidiecézy a Mons. Bernard Bober košický arcibiskup – metropolita, ktorí slávnostne posvätili krídlový oltár, ktorý vytvorili rodáci mestskej časti Tamás

Bodollói kulturális autonómia – realitás vagy álom?

2014-ben sorsfordító eseménynek nézhetek elébe Szepsi város polgárai. Vajon mit jelentett ez az egykoron különálló község, s most városrészi rangra lefokozott, már csak nevét őrző Bodolló nevű helység számára?

A hovatartozási problémákkal és identitászavarral küzdő bodollóiak passzívak maradtak 28 év után is. Hónapok múltán azonban akarva-akaratlanul is észre kellett hogy vegyék, Szepsi utat nyit számukra. Egy új jövőkép építésébe kezdett a város, olyanba amely Bodollóval, mint egyenrangú partnerrel számol, s mely teret enged a különböző kultúrák megőrzésére és ápolására. A 2016-os esztendő az, amely talán ezt legjobban tükrözi. Az első ilyen esemény, melyben megmutatkozott ez a szándék, a 2016. április 23-án megrendezett bodollói Búzakalász Éneklőcsoport fennállásának 15. évfordulója volt, amely Szepsi város és Kassa megye önkormányzatának segítségével valósulhatott meg a bodollói Művelődési Házban. Az esemény nagyságát a 120-nál is több vendég száma szépen tükrözi. A megjelentek egy igazi cserehádi népművészeti találkozón érezhették magukat. Itt kezdett az az úgynevezett „bodollói kultúra” újra csírázni, megmutatva azt, hogy a többéves abszolutizmus hiábavaló volt, s a bodollóiak tarsolya még nem üres. Ebben a szellemben került megrendezésre egy héttel később, 2016. április 30-án Bodolló és Szepsi egyesülésének 30-ik évfordulójának ünnepe a bodollói halastónál, melyet már Szepsi Város Önkormányzata, a Szepsi Városi Művelődési Központ és a Víz és Élet nonprofit szervezet együttesen rendezett. A rendkívül gazdag és színes ünnepségen magával ragadó műsorral kedveskedtek a nézőknek a helyi óvodák, alapiskolák és középiskolák, a magyarországi előadók pedig modern és középkori zenével. Az eseményt az ünnepi máglya meggyújtása tetőzte, amely Bodolló és Szepsi összetartozását kívánta jelképezni. Először dobbanhatott együtt a sepsi és bodollói szív, mely grandiózus hatással volt minden egyes jelenlévőre. Egyfajta hivatalos szerződésnek is lehetett tekinteni, amelybe belefoglaltatott a közös múlt ismerete és a közös jövő együttes építése. De a kibontakozás még mindig nem érte el végső formáját. 2016. május 13-án az immár több mint egy évtizede, minden hónap 13. napján megrendezett fatimai engesztelő imatálalkozó keretén belül a városrész 20 éves Sárlos-Boldogasszony filiális templomába ellátogatott Erdő Péter bíboros, esztergom-budapesti érsek és Bernard Bober kassai érsek-

Király a Glória Virág Kiss. Úspech slávnostnej omše verne odzrkadlil aj veľký počet zhromaždených veriacich. Oltár na ktorom sú vyobrazené maľby majstra M. S. (Návšteva Panny Márie u Alžbety, Narodenie Krista, Vzkriesenie, Kláňanie kráľov, Nesenie kríža) sa stal nie každodenným divom a pre mestskú časť veľkou pýchou. Tieto udalosti verne odzrkadľujú, ako sa zmenil postoj mesta Moldava k Budulovu. A ak by toto ešte nestačilo, tak musíme ešte spomenúť dielo odborného archivára Gábora Szeghyho, ktorý vytvoril erb Budulova, vychádzajúc z pečiatky mesta, ktoré má už niekoľko storočí a na základe tohto vytvoril aj zástavu, a tiež musíme spomenúť aj grafika Tomáša Fülöpa, ktorý tieto podklady aj graficky spracoval. Úradné používanie symbolov bude možné len po schválení Heraldickej komisie Slovenskej republiky, ale aj tak je to už veľký pokrok, veď je to nový krok k pokojnému spolužitiu a k prejavu nového spojenectva v praxi. A teraz sme sa dostali tam, odkiaľ sme začínali. Budulovská autonómia – realita alebo sen? Budulov, vďaka dobrým podmienkam pomaličky sa dostáva z krízy identity, ale ostáva veľkou otázkou to, že či sa mestskej časti, ktorá bola dlhé roky odsúdená na mlčanie, podarí aj naďalej zostať kultúrnou autonómnou spoločnosťou v tomto novom spojenectve, ktoré sa zakladá na teoretickej rovnocennosti, a s akou mierou budú na ňu pôsobiť negatívne pomery, panujúce v meste.

Imre Kovács

metropolita, akik ünnepélyesen megáldották a jubileumra készült szárnyas oltárt, mely a bodollói születésű Király Tamás és Kiss Virág Glória alkotása. Az ünnepi szentmise sikerét híven tükrözte a nagy számban megjelent hívők gyülekezete. Az oltár, melyen M. S. mester festményei kelnek életre (Mária látogatása Erzsébetnél, Jézus születése, Feltámadás, A királyok imádása, Keresztvitel) egy nem mindennapi látványosság lett, s a városrésznek hatalmas büszkesége. Ez a pár esemény híven tükrözi azt, mennyire megváltozott Szepsi város hozzáállása Bodollóval kapcsolatban. S ha ez még nem lenne elég, akkor meg kell említsük Szeghy Gábor, szakmai levéltáros alkotását, aki a városrész több száz éves pecsétjeiből kiindulva megalkotta Bodolló címerét, majd ennek alapján zászlaját is, és Fülöp Tamás grafikust, aki mindezeket digitálisan is elkészítette. A szimbólumok hivatalos használata majd csak a Szlovák Köztársaság Heraldikai Bizottságának jóváhagyása után válik lehetővé, de ez így is nagy előrelépés, hiszen így közelebb kerültünk a békés együttlét és az új szövetség gyakorlatban való megnyilvánulásához. S így már el is érteztünk oda, ahonnan elindultunk. Bodollói autonómia – realitás vagy álom? Bodolló lassacska kilábal identitászavarából, de az a nagy kérdés, hogy sikerül-e kulturális autonóm közösségként megmaradnia ebben az új, elvi egyenrangúságon alapuló szövetségben.

Kovács Imre

PLÁN ZIMNEJ ÚDRŽBY

Samospráva mesta informuje občanov, že od 1. decembra 2016 spustí telefonický dispečing zimnej údržby.

Na telefonickom dispečingu sa občania môžu informovať o postupe prác pri zabezpečovaní zjazdnosti a schodnosti ciest, chodníkov a verejných priestranstiev počas zimy.

PÁRNE TÝŽDNE - p. LAGOSZ (POLÁK, SZAKÁCS)

tel.: 0918 786 985

NEPÁRNE TÝŽDNE - p. HARSÁNYI (FABÓ, ZSARNAI/IVANKO)

tel.: 0917 677 116

TÉLI ÚTKARBANTARTÁS

Az Önkormányzat ezúton értesíti a lakosságot, hogy 2016. december elsejével kezdődően telefonos diszpécierszolgálatot hoz létre, ahol a közutak téli állapotát illetően kérhetnek és adhatnak információkat.

PÁROS HETEKEN - LAGOSZ úr (POLÁK, SZAKÁCS)

tel.: 0918 786 985

PÁRATLAN HETEKEN - HARSÁNYI úr (FABÓ, ZSARNAI/IVANKO)

tel.: 0917 677 116

Moldava v Pribeníku

Gymnázium Štefana Moysesu rozbehlo nový školský rok naplno. Celá škola sa v stredu 14. septembra 2016 vybrala na študentský festival Mosty Bez Bariér v obci Pribeník. Cesta bola zdĺhavá a únavná, avšak čakalo nás plno zábavy. V parku pri historickom kaštieli Majláthovcov sa zišli študenti z desiatok stredných škôl z Košického kraja, vrátane nášho gymnázia. Festival tvorivosti a spolupráce zdravotne znevýhodnených a zdravých mladých ľudí, dal študentom, okrem iného, možnosť reprezentovať školu a naše mesto svojím bohatým programom. Odznali piesne z divadelnej hry Na sklo maľované a skladba od zosnulej legendy, Princea. Avšak naše gymnázium nebolo jedinou školou, ktorá v Pribeníku vystúpila. Mnoho ďalších škôl predstavilo svoj talent a potešilo ľudí v horúcom dni. Okrem programu sa školy predstavili aj svojimi stánkami. Mohli sme na vlastné oči vidieť, čo dokážu naši rovesníci z rôznych odborných škôl a v čom vynikajú.

Ochutnali sme regionálne špeciality, niektorí z nás si dali upraviť účes, vyskúšali život zachraňujúce úkony, alebo si zmerali sily v športových disciplínach s budúciimi reprezentantmi. Nechýbala ani jazdecká škola či aranžovanie kvetín. Bol tam aj stánok Indiánov, kde bola možná plnohodnotná konverzácia s Apačom. Alebo dokonca stánok plný fyzikov a vedcov, ktorí čakali na nové vycibrené mozgy, ochotné pridať sa do klubu géniov. Najviac však študentov a učiteľov lákali stánky s jedlom a chladnými nápojmi. Klobásky, hranolky, trdelníky a koláče zavaňali po celom okolí. Spoznali sme mnoho nových priateľov a samozrejme naplnili svoje brušká skvelým jedlom. Zatancovali sme si na známe piesne, obzreli si umenie, vypili chutné mojito a tešili sa z dňa.

Ruthie Borovská, Martina Janičková

Szepsi Perbenyikben

A Štefan Moyses Gimnáziumban az új tanév tartalmasan kezdődött. Szerdán 2016. szeptember 14. napján az egész iskola részt vett a Perbenyiki Hidak korlátok nélkül (Mosty Bez Bariér) elnevezésű diákfesztiválon. Az út hosszú és fárasztó volt, viszont sok szórakozás várt ott minket. A történelmi Majláth kastély parkjában a Kassai kerület több középiskolájának diákjai gyűltek össze, ideértve a mi gimnáziumunkat is. A diákoknak többek között lehetősége nyílt az iskolájukat és városukat gazdag program által képviselni a fogatékkal élők és az egészséges fiatalok számára rendezett kreativitási és együttműködési fesztiválon. Felcsendültek az Üvegre festett (Na sklo maľované) színdarab dalai és az elhunyt legenda – Prince dala is. Viszont a mi gimnáziumunk nem az egyetlen iskola volt, amelyik Perbenyikben fellépett. Sok más iskola bemutatta tehetségeit, és ezzel örvendeztették meg az embereket, ezen a forró napon. A programokon kívül az iskolák saját sátrakkal is jelen voltak. Saját szemünkre láthattuk, hogy miben jeleskednek kortársaink más szakiskolákból.

Megkóstoltuk a helyi specialitásokat, néhányunk kipróbálta a fodrásznövendékek ügyességét, vagy az életmentő műveleteket, esetleg összemérték erejüket a jövő elsportolóival. Nem hiányozhatott a lovas iskola vagy virágkötészet sem. Volt ott egy indián sátor is, ahol egy apaccsal nyílt lehetőség eszmecserére. Sőt egy fizikusokkal és tudósokkal teli sátor is volt, akik lángeszű fiatalokra vártak, akik hajlandóak csatlakozni a zsenik klubjához. A legtöbb diákot és tanárt az ételekkel és hűtött italokkal teli sátrak vonzották. Az egész környéken illatoztak a finom kolbászos, күртös kalácsok és a hasáburgonya. Sok új baráttra tettünk szert és természetesen kiváló ételekkel töltöttük meg bendőnket. Ismert dalokra táncoltunk, megtekintettük a művészetet, ittunk egy finom mojítót és nagyon örültünk ennek a napnak.

Borovská Ruthie, Janičková Martina

Moldavská vicemajsterka sveta

Tohtoročné Majstrovstvá sveta kadetov a juniorov v kickboxe, ktoré sa konali v dňoch 27. augusta až 3. septembra 2016 mali pre Moldavu špeciálnu príchuť. Medzi účastníkmi zo 48 krajín sveta mala 15 členná výprava slovenskej reprezentácie dvojnásobné zastúpenie z Moldavy. Do bojov v írskom Dubline totiž zasiahli junior Ladislav Maruscák a kadetka Réka Harajdová.

Ladislav je členom Guard klubu Košice a na majstrovstvách sveta mal ako junior premiéru. Žiaľ do vyraďovacích bojov sa mu prebojovať nepodarilo. Oveľa viac sa darilo Réke, ktorá si vďaka skvelým výkonom zabezpečila boje o medaily.

Réka absolvovala už od začiatku leta šesť týždňovú intenzívnu prípravu v košickom Guard klube pod vedením trénera slovenskej reprezentácie Petra Onuščáka, v rámci ktorej absolvovala dvakrát denne dvojhodinový tréning. Na majstrovstvách sveta štartovala v dvoch disciplínach – light contact a kick light. V light contacte postúpila medzi štvoricu najlepších. Do finále sa neprebojovala, no skončila s krásnou bronzovou medailou. V disciplíne kick light sa jej už darilo viac. Skúsená poľská súperka ju zastavila až vo finálovom zápase a tak sa Réka mohla pyšiť titulom vicemajsterky sveta.

Réku oslovili bojové umenia pred tromi rokmi kedy sa ako 11 ročná začala venovať taekwondo pod vedením trénera Petra Ivanka. Zapáčil sa jej aj kick-box, ktorého tréningy navštevuje od minulého roka. Zúčastnila sa už viacerých národných či medzinárodných turnajov.

Tomáš Fülöp

Szepsi ezüstérmes a VB-n

A 2016 augusztus 27-e és szeptember 3-a között megrendezett Kicbox Világbajnokságnak junior és kadét versenyszámban szepsi vonatkozása is volt. A résztvevők 48 országból érkeztek és a 15 tagú szlovák válogatott tagjai között két szepsi is helyet kapott. A versenyek Dublinban zajlottak ahol Ladislav Maruscák a juniorok Réka Harajda pedig a kadétek között indult.

Ladislav a kassai Guard Klub tagjaként debütált a világbajnokságon junior kategóriában. Sajnos az ellenfél védekezését nem tudta megtörni. Sokkal jobban teljesített Réka aki érmeget is szerzett. Réka 6 hét intenzív edzésben részesült a kassai Guard Klub vezető edzőjének a szlovák válogatott tagjának Peter Onuščák irányítása alatt, amely során naponta kétszer két órás tréningeken vett részt. A világbajnokságon két kategóriában indult: light contact és kick light. Light contactban sikeresen bejutott a legjobb négy közé. Sajnos em sikerült eljutnia a döntőig, de így is egy szép bronzéremmel lett gazdagabb. De a kick light kategóriában jobb eredményt ért el. A tapasztalt lengyel ellenfele a döntőben győzte le és ezzel Réka kategóriájában lett a világbajnoki ezüstérmes.

Réka 11 éves korában, 3 évvel ezelőtt kezdett el taekwondo-t tanulni Peter Ivanka edző irányítása mellett. A tavalyi évben pedig elkezdett a kickbox-al foglalkozni. Részt vett már számos hazai és külföldi megmérettetésen.

Fülöp Tamás

Osobný bankrot

Osobný bankrot je ľudové pomenovanie procesu, ktorým sa fyzická osoba môže zbaviť svojich dlhov zákonným postupom upraveným zákonom č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii označeným ako malý konkurz a oddĺženie. Je to legálne riešenie pre ľudí, ktorí vlastní určitý majetok, ktorým však často nedokážu splatiť svoje záväzky voči veriteľom. (Príklad: dlžník vlastní majetok v hodnote tritisíc eur, priemerný príjem pod sedemsto eur a záväzky za 43-tisíc eur. Osobným bankrotom a následným oddĺžením sa dlžník môže zbaviť aj polovice dlhu, čo je približne 21-tisíc eur.)

Aj keď úvod tohto článku znie veľmi pozitívne, je potrebné dodať, že osobný bankrot nie je určený pre všetkých „hriešnikov“ alebo tých, ktorí sa len nešťastnými životnými okolnosťami dostali do dlhov. Na to, aby mohol človek uvažovať nad osobným bankrotom, musí disponovať vlastným majetkom aspoň vo výške 1.659,70 €, v opačnom prípade súd návrh na konkurzné konanie na majetok dlžníka zamietne.

Návrh na vyhlásenie malého konkurzu podáva na príslušný súd samotný dlžník, poprípade veriteľ. Pred podaním návrhu musí navrhovateľ zaplatiť preddavok na úhradu odmeny a výdavkov správcu vo výške 663,88 €. Ak sú zákonom splnené všetky podmienky, súd uznesením vyhlási konkurz a zároveň ustanoví správcu, ktorý v prvej fáze speňaží majetok dlžníka. Po vyhlásení konkurzu si jednotliví veritelia uplatnia svoje pohľadávky prihláškou. Na základe prihlášok vedie správca zoznam pohľadávok, pričom ak má pochybnosti o pravosti a výške pohľadávky, tieto na súde poprie. Jednou vetou povedané, podstatou konkurzu je proces uspokojovania všetkých prihlásených veriteľov majetkom dlžníka, ktorý zabezpečuje správca. Ak ani týmto procesom dlžník nedokázal uhradiť všetky dlhy, nastupuje proces oddĺženia, ktorý taktiež podlieha schváleniu súdu. Týmto schválením začína pre dlžníka trojročné skúšobné obdobie, počas ktorého je dlžník povinný vždy na konci skúšobného roka poskytnúť správcovi peňažné prostriedky v sume určenej súdom (najviac 70% svojho celkového čistého príjmu za uplynulý skúšobný rok), ktoré správca po odčítaní odmeny pomerne rozdelí medzi prihlásených veriteľov dlžníka. Po uplynutí skúšobného obdobia súd rozhodne o oddĺžení dlžníka. Pohľadávky, ktoré neboli počas tohto procesu uspokojené, ostávajú voči dlžníkovi nevymáhateľné. Zjednodušene povedané, ak počas trojročného skúšobného obdobia bude dlžník poctivo plniť svoje povinnosti, súd mu po uplynutí tohto obdobia zabezpečí nový život bez dlhov.

Proces osobného zbankrotovania je právne náročný a zdĺhavý proces, ktorý nie je možné podrobne vysvetliť prostredníctvom tohto článku, avšak cieľom autora bolo poskytnúť čitateľovi základné informácie o možnosti zbavenia sa dlhov, ktorú poskytuje štát. V prípade vážneho záujmu využitia osobného bankrotu je v prvom rade vhodné nechať si poradiť odborníkom v tejto oblasti a zároveň sa vyvarovať pofidérnym firmám poskytujúcich tieto služby, ktorých počet na trhu narastá so stúpajúcim trendom zadlženosti obyvateľstva.

Jana Kolesárová

Magáncsőd

A 2005. évi 7. számú fizetésképtelenségről és felszámolási eljárásról szóló törvénycikk alapján magáncsődnek azt a eljárást nevezzük, amelyben a természetes személy törvényes módon szabadulhat meg az adósságaitól és a csődeljárástól. Ez egy jogszerű megoldás olyan személyek számára, akiknek a vagyona nem elegendő a felhalmozott adósságokkal kapcsolatos törlesztési kötelezettségek teljesítésére. (Például: az adós vagyona háromezer euró értéket tesz ki, az átlagos jövedelme hétszáz euró alatt van, a kötelezettségeinek az összege pedig 43 ezer euró. A magáncsőd eljárása által, akár az adós fennlévő tartozásának felét is elengedhetik, ami körülbelül 21 ezer euró.)

Még ha a cikk bevezető része nagyon is pozitívan hangzik, szükséges leszögezni, hogy a magáncsőd nem minden „adós”, vagy olyan személy számára került bevezetésre, aki kedvezőtlen életkörülményei miatt került adósságba. Ahhoz, hogy egy személy magáncsőd eljárásban vehessen részt, rendelkeznie kell legalább 1.659,70 € értékű saját vagyonnal, ellenkező esetben a bíróság az adós vagyonára irányuló csődeljárási javaslatot elutasítja.

A csődkérelmet az illetékes bíróság irányába az adós, esetleg a hitelező nyújthatja be. A javaslat benyújtása előtt a kérelmező köteles 663,88 € illetményelőleget befizetni. Amennyiben a törvény által megkövetelt feltételek teljesülnek, a bíróság határozat formájában kijelenti a csődeljárást, és ezzel egyidejűleg meghatározza a vagyonkezelő személyét, aki a magáncsőd első időszaka alatt az adós vagyonát értékesíti. A csődeljárás megindítását követően az egyes hitelezők követeléseiket kérvény formájában benyújtják. A kérvények alapján a vagyonkezelő vezeti a kötelezettségek jegyzékét, amennyiben kétség merül fel a követelés hitelességével vagy összegével kapcsolatban, ezeket a vagyonkezelő a bíróságon megtagadhatja. Összefoglalva a csődeljárás lényege, az összes hitelező kielégítése az adós vagyonából, amely folyamatát a vagyonkezelő végzi. Amennyiben az eljárás folyamán az adós nem képes az összes hitelezői követelést kielégíteni, úgy megindul a tehermentesítési folyamat, amely szintén a bíróság hatálya alá tartozik. Ezen folyamat megindításával elkezdődik az adós számára egy három éves próbaidőszak, amely alatt köteles minden próbaév végén a bíróság által megszabott összeget kifizetni a vagyonkezelőnek (az eltelt próbaév teljes nettó bevételének maximálisan 70%-át), amelyből a vagyonkezelő levonja saját díjazását és a maradék összeget arányosan szétosztja az adós hitelezői között. A próbaidőszak letelte után a bíróság dönt az adós tehermentesítéséről. Azon követelések, amelyek ezen időszak alatt nem kerültek kielégítésre, végrehajthatatlannak minősülnek. Leegyszerűsítve, amennyiben az adós a három éves próbaidőszak alatt becsületesen teljesíti kötelezettségeit, a bíróság ezen idő letelte után számára egy új adósságmentes életet biztosít.

A magáncsőd eljárása jogilag bonyolult és hosszadalmas folyamat, amelyet lehetetlen ezen cikk keretein belül aprólékosan elmagyarázni, viszont az olvasók felé olyan alapinformációkat tartalmaz, amely által megtudhatjuk, hogy az állam milyen lehetőségeket kínál a súlyosan eladósodott személy teljes anyagi megsemmisülésének elkerülésére. Amennyiben komoly szándékában áll a csődeljárás keretein belül megszabadulni adósságaitól, úgy elsősorban javasolt elkérni egy ezen a területen tevékenykedő szakember véleményét, viszont ajánlatos elkerülni az ilyen szolgáltatásokat nyújtó kétes hírű társaságokat, amelyek száma a piacon – egyidejűleg a lakosság eladósodottságának növekvő tendenciájával – az utóbbi időben megnövekedett.

Kolesárová Jana

TASTE THE FEELING™

Vianočný kamión prichádza...

Mesto: **MOLDAVA n/B**

Miesto: **HLAVNÉ NÁM.**

Dátum
a čas: **9.12.2016 16:00 h.**

Viac informácií na:

a www.coca-cola.sk

DOPRAVA V MESTE

MOLDAVA NAD BODVOU

Moldava nad Bodvou, **Severná**
4.39 6.11 8.41 12.41
14.41 15.14 16.41 17.09

Moldava nad Bodvou, **ŽS - ČSA**
4.36 6.08 8.38 12.38
14.38 15.11 16.38 17.06

Moldava nad Bodvou, **ŽS - ČSA**
4.41 6.13 8.43 12.43
14.43 15.16 16.43 17.11

Moldava nad Bodvou, **Školská**
4.43 6.15 8.45 12.45
14.45 15.18 16.45 17.13

Moldava nad Bodvou, **námestí e**
4.45 6.17 8.47 12.47
14.47 15.20 16.47 17.15

Moldava nad Bodvou, **Rožňavská**
4.33 6.05 8.35 12.35
14.35 15.08 16.35 17.03

Moldava nad Bodvou, **mesto**
4.30 6.02 8.32 12.32
14.32 15.05 16.32 17.00